

Rapport om
samfunnsansvar

2016

INNHOLD

- 2 Statkrafts rapport om samfunnsansvar
- 4 Samfunnsansvar i Statkraft
- 12 Helse, sikkerhet og sikring
- 19 Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter
- 23 Miljø og klima
- 29 Forretningsetikk og antikorrupsjon

Vedlegg

- 35 Ambisjoner og mål for samfunnsansvar frem mot 2020
- 36 Regnskap for samfunnsansvar
- 44 Global Reporting Initiative (GRI) indeks
- 52 UN Global Compact indeks
- 54 Revisors uttalelse

Statkrafts rapport om samfunnsansvar

Rapporten er basert på retningslinjene fra Global Reporting Initiative

Statkrafts rapportering om samfunnsansvar er basert på retningslinjene fra Global Reporting Initiative (GRI). GRI er en uavhengig organisasjon som arbeider for standardisering av selskapers rapportering om samfunnsansvar. GRIs retningslinjer omfatter både relevante indikatorer for en rekke områder og ti rapporteringsprinsipper knyttet til selve rapporteringsprosessen.

Statkrafts rapportering om samfunnsansvar er basert på GRIs sektorspesifikke retningslinjer for energibransjen, beskrevet i G4 Sector Disclosures - Electric Utilities. Statkraft mener at selskapets indikatorer fanger de viktigste aspektene på rapporteringsnivå Core, og at forventninger fra våre interessenter er hensyntatt. Statkrafts GRI- indeks er presentert i Vedlegg.

Vesentlige aspekter og tilhørende ambisjoner og mål

I 2015 gjennomførte Statkraft en vesentlighetsanalyse for å identifisere selskapets viktigste temaer knyttet til samfunnsansvar. Analysen tok utgangspunkt i prinsippene beskrevet i GRIs Technical Protocol, og den ble støttet av Statkrafts revisor (Deloitte AS). Som en del av analysen ble Statkrafts viktigste interessenter og deres viktigste temaer relatert til samfunnsansvar identifisert. Disse temaene ble deretter vurdert i workshops med interne deltakere for å finne de temaene som har størst betydning for Statkraft som organisasjon.

Alle temaer knyttet til samfunnsansvar er viktige for Statkraft, og analysen identifiserte følgende seks områder som de mest vesentlige for Statkraft:

- Sikkerhet og sikring av mennesker
- Menneskerettigheter
- Forvaltning av vannressurser
- Biodiversitet
- Tilpasning og beredskap knyttet til klimaendringer
- Forretningsetikk og antikorrupsjon

Statkraft har fastsatt mål og ambisjoner frem mot 2020 for alle de seks temaene. Denne rapporten om samfunnsansvar er strukturert på bakgrunn av disse temaene. Rapporten presenterer også en oversikt over aktiviteter og initiativer i 2016 som bidrar til å nå de fastsatte målene.

Statkrafts regnskap for samfunnsansvar

Statkrafts regnskap for samfunnsansvar (se Vedlegg) presenterer de kvantitative resultatene for de siste tre årene for områdene miljø, helse og sikkerhet, arbeidstakerforhold, menneskerettigheter, forretningsetikk og samfunnsbidrag. Presenterte data dekker i utgangspunktet hele konsernet, men for noen indikatorer har dette ikke vært mulig. Der dette er tilfelle er forholdet forklart i tilhørende note i regnskapet.

Rapporteringen følger i hovedsak konsernets regnskapsprinsipper for behandling av datterselskaper, deleide kraftverk og tilknyttede selskaper. Dette innebærer at data innhentes fra alle selskaper der Statkraft er majoritetseier, og disse dataene er tatt inn i regnskapet i sin helhet. Data som omhandler helse og sikkerhet inkluderer selskaper der Statkrafts eierskap er 20 % eller mer.

Verifisering av informasjon om samfunnsansvar

Statkraft har engasjert Deloitte AS for å gjennomføre en uavhengig attestasjon av selskapets rapportering om samfunnsansvar. Attestasjonen er basert på revisjonsstandarden ISAE 3000 "Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information" som er utarbeidet av International Auditing and Assurance Standards Board.

Revisors konklusjon og arbeidsomfang er presentert i Revisors uttalelse.

Statkraft er medlem av FNs Global Compact

Statkraft har vært medlem av Global Compact siden 2010.

Global Compact omfatter ti grunnleggende prinsipper om menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon. Bedrifter som slutter seg til Global Compact forplikter seg til å støtte og respektere prinsippene, samt årlig rapportere sine resultater innen de forskjellige områdene. Medlemmer av Global Compact blir klassifisert i tre kategorier; Learning platform, Active level og Advanced level.

Statkraft mener at Global Compacts ti prinsipper er integrert i selskapets strategi og daglige drift, og at rapporteringen om samfunnsansvar oppfyller kravene til Active level. Statkrafts Global Compact indeks er presentert i Vedlegg.

Samfunnsansvar i Statkraft

Statkraft tilbyr fornybare og bærekraftige energiløsninger

Statkrafts ambisjon er å støtte en global overgang mot en lavkarbon-økonomi gjennom å tilby fornybare og bærekraftige energiløsninger. Fornybar energi står sentralt i kampen mot klimaendringene, og Statkraft er en del av løsningen for en renere fremtid. Siden 2015 investerer Statkraft kun i fornybar energi.

Miljøvennlig produksjon

I 2016 var over 96 prosent av Statkrafts kraftproduksjon basert på fornybare energikilder, og mer enn 92 prosent, eller 61,2 TWh, kom fra vannkraft. Denne teknologien har mange fordeler, blant annet høy virkningsgrad, lang levetid og stor grad av fleksibilitet. De store, norske vannmagasinene gjør oss i stand til å produsere kraft også i perioder med lite tilsig. Denne fleksibiliteten er spesielt viktig i kombinasjon med økningen av ikke-regulerbare teknologier som vindkraft og solenergi.

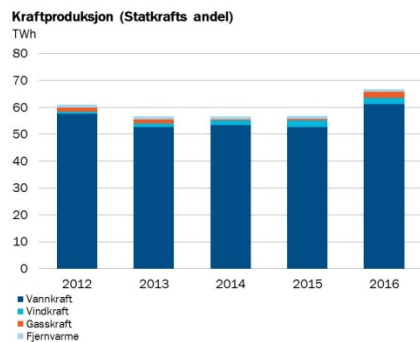
Ved utbygging og drift av vannkraftverk legges det til rette for flerbruk av vannveier og reguleringsanlegg. Eksempler på slik bruk er irrigasjon, vannforsyning, transport og rekreasjon. I tillegg er flomdemping ved hjelp av magasiner et viktig sikringstiltak i mange installasjoner. Slik bruk av installasjonene våre vil med all sannsynlighet få enda større betydning i fremtiden når vi skal møte konsekvensene av klimaendringene.

Vindkraft har få miljøvirkninger og er en nesten helt utslippfri og fornybar energiteknologi. I 2016 gikk Statkraft, TrønderEnergi og Nordic Wind Power DA sammen om å bygge Europas største landbaserte vindkraftanlegg i Midt-Norge. Omlag 11 milliarder kroner skal investeres i seks vindparker på til sammen 1000 MW. Anleggsarbeidene startet i 2016 og alle vindparkene vil være ferdigstilt i 2020.

Konsernets ikke-fornybare kraftproduksjon omfatter gasskraft og en liten del av fjernvarmeproduksjonen. Gasskraft betraktes av mange som en overgangsteknologi. Teknologien genererer utslipp av CO₂, men utslippene er betydelig lavere enn for kullbaserte kraftverk. Statkrafts gasskraftverk i Tyskland drives hovedsakelig som topplast og bidrar, i likhet med vannkraft, til fleksibilitet i det europeiske energimarkedet. Statkrafts gasskraftverk er noen av Europas mest moderne kraftverk, med høy effektivitet, gode renseanlegg og lav risiko for utslipp.

I 2016 kom 92 %, eller 61,2 TWh, av Statkrafts kraftproduksjon fra vannkraft.

Kraftproduksjon i Statkraft fordelt på teknologi, 2012-2016.

Internasjonale standarder og mål

Ansvarlig virksomhet basert på internasjonale standarder

Statkraft har forpliktet seg til å opptre på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte. Statkraft baserer sitt arbeid på internasjonalt anerkjente initiativer og standarder for å operasjonalisere disse forpliktelsene.

Som medlem av FNs Global Compact er Statkraft forpliktet til å overholde de ti prinsippene om menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon. Statkraft tar også veiledning fra OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, som dekker de viktigste områdene innen god forretningskikk, og som refererer til UN Guiding Principles for Business and Human Rights.

Statkraft vurderer og håndterer samfunns- og miljømessige påvirkninger i samsvar med prinsippene i International Finance Corporation's (IFCs) Performance Standards on Social & Environmental Sustainability. Prinsippene inneholder spesifikke krav til arbeidsforhold, forurensningskontroll, helse, sikkerhet og sikring, flytting (involuntary resettlement), bevaring av biodiversitet, urbefolkning og kulturarv.

Statkrafts vurderinger og tilpasninger med hensyn til klimaendringer er basert på forskning, omfattende analyser og vitenskapelig dokumentasjon, deriblant analyser fra FNs klimapanel (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) og FNs klimakonvensjon (Framework Convention on Climate Change, UNFCCC).

Bidrag til realisering av FNs bærekraftsmål

FN vedtok i september 2015 nye bærekraftsmål for perioden frem mot 2030. Ambisjonen er å skape en trygg og bærekraftig fremtid. De 17 målene representerer et verdensomfattende rammeverk for tiltak for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer. For å oppnå målene kreves det handling, partnerskap og engasjement fra interessenter verden over, og næringslivet spiller en svært viktig rolle i dette.

Statkrafts virksomhet bidrar til å gjennomføre bærekrafts-målene, spesielt mål 7 «Ren energi for alle» og mål 13 «Stopp klimaendringene». Statkraft bidrar også til flere av de andre bærekraftsmålene, gjennom ansvarlig forretningsadferd og etterlevelse av internasjonale standarder for samfunnsansvar. I mai 2016 forpliktet Statkrafts konsernsjef seg personlig til å gjøre sitt ytterste for å opptre ansvarlig og innrette virksomheten slik at den støtter opp om bærekraftsmålene.

The UN Global Goals
- they're our business too

www.businessworthy.org
#businessworthy
#globalgoals

Name: Christian Rynning-Tønnesen	What is my company doing? Statkraft is a leading company in hydropower internationally and Europe's largest generator of renewable energy.	Why are we doing it? Renewable energy is key to combat climate change. Statkraft is a part of the solution to a cleaner future.	What is the impact? Reduced carbon emissions, and a push forward in the transition from fossil fuels to renewable energy. Renewable energy creates value for Statkraft and stimulates sustainable local economic development.
Organization & title: Statkraft, President and CEO	All the company's new investments will be in renewable energy		
Chosen goal(s): No 7 and 13			

"The United Nations Sustainable Development Goals provide a once-in-a-lifetime opportunity to end poverty, combat climate change and fight injustice and inequality. By applying innovation, resources and expertise, I will pursue the business opportunities inherent in building a greener, more equitable and inclusive society. I am a business leader who knows that business cannot succeed in societies that fail. I will do my utmost to be businessworthy in all my efforts, and to tune my business to support the United Nations Sustainable Development Goals. I call on my peers to do the same."

Styring

Statkrafts grunnleggende prinsipper for en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig opptreden er beskrevet i Statkrafts leveregler. Levereglene gjelder for alle selskaper i Statkraft-konsernet, og for alle enkeltpersoner som arbeider for Statkraft – uansett hvor de befinner seg. Det forventes at Statkrafts forretningspartnere opptre i tråd med standarder for samfunnsansvar som er i samsvar med Statkraft krav. Statkrafts krav til konsernets leverandører er beskrevet i Statkrafts leveregler for leverandører.

The Statkraft Way

Statkrafts styringssystem, The Statkraft Way, inneholder både policy-erklæringer og detaljerte krav- og støttedokumenter. Samfunnsansvar er et sentralt tema i The Statkraft Way.

Styringssystemet legger til rette for en strukturert og koordinert håndtering av en rekke temaer, og systemet blir jevnlig evaluert for å tilpasses nye forventninger og utfordringer.

Samfunnsansvar er et leder- og linjeansvar i Statkraft, og systemer er etablert slik at alle medarbeidere skal kunne få veiledning og råd for å utvise ønsket adferd. På konsernnivå har Statkraft en stab som på et overordnet nivå følger opp selskapets arbeid og resultater med hensyn til samfunnsansvar. Staben har en rådgivende funksjon overfor forretningsenhetene og sørger for at samfunnsansvar er ivaretatt i konsernets styrings- og rapporteringssystem.

Statkraft har implementert en beslutningsmodell for større utbyggingsprosjekter, fusjoner og oppkjøp som sikrer en helhetlig tilnærming til blant annet samfunnsansvar fra tidlig fase og gjennom hele prosessen. Modellens grunnprinsipp er at det ved hver hovedbeslutning skal foreligge dokumentert informasjon om en rekke viktige temaer, blant annet samfunnsansvar, som en del av beslutningsgrunnlaget.

Resultatoppfølging

Statkraft har innført nøkkel-indikatorer (KPIer) på konsernnivå for områdene miljø og helse og sikkerhet. Konsernledelsen og styret gjennomgår resultatene fra disse indikatorene regelmessig. I tillegg presenteres og drøftes utfordringer og resultater for temaer knyttet til samfunnsansvar i regelmessige Business Reviews (møter mellom konsernleder og hver forretnings- og stabsenhet).

I forbindelse med den årlige revisjonsplanen vurderer konsernrevisjonen i hvilken grad styrende dokumenter og krav knyttet til samfunnsansvar er implementert og etterlevd i organisasjonen.

Statkraft har innført et system for registrering og oppfølging av avvik og forbedringsforslag. Systemet legger til rette for strukturert håndtering av tiltak, analyse av hendelser og forbedringer og læring på tvers av organisasjonen.

Leverandørstyring

Statkraft er forpliktet til å opptre på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte. Det gjelder også for samhandling med våre samarbeidspartnere. Vi jobber derfor med våre leverandører for å skape en ansvarlig leverandørkjede.

Utgangspunktet for Statkrafts styring av leverandørkjeden er Statkrafts leveregler for leverandører. Statkrafts leverandører informeres om kravene i levereglene og andre relevante krav i innkjøpsprosessen og er juridisk forpliktet til disse gjennom kontraktinngåelse.

Statkraft har en mangfoldig leverandørbase og selskapet har til sammen mer enn 10 000 leverandører. Disse representerer svært forskjellige bransjer som for eksempel rådgivning, elektromekanisk industri samt bygg og anlegg. Noen av leverandørene er små, lokale selskaper mens andre er globale industrikonserner. Leverandørbasen dekker mange land, deriblant land hvor risikoen for brudd på menneskerettigheter og korrupsjon er høy.

Det er svært viktig å ha god forståelse for risikoen knyttet til vår leverandørbase. I 2013 introduserte Statkraft derfor et nytt verktøy for vurdering av leverandørrisiko. Vurderingen som gjennomføres er basert på en rekke parametere, inkludert land- og bransjerisiko.

Risikonivået for de forskjellige landene tar utgangspunkt i fem internasjonale indekser, mens leveranserisikoen er basert på en risikovurdering for bransjen som gjennomføres av DNV GL og Statkraft. Verktøyet vurderer også i hvilken grad leverandører overholder Statkrafts leveregler for leverandører ved hjelp av et spørreskjema leverandøren fyller ut som blant annet inkluderer spørsmål om viktige tema som arbeidsforhold og miljø. På bakgrunn av resultatene avgjør Statkraft om eventuelle tiltak er nødvendig, som f.eks. gjennomføring av due diligence, opplæring eller dialog med leverandør om mulige forbedringer. Klausuler om samfunnsansvar er standard i alle Statkrafts kontrakter.

I tillegg til de revisjons- og oppfølgingsaktivitetene Statkraft selv gjennomfører eller bestiller, deltar vi, sammen med andre selskaper i bransjen, i et felles revisjonsprogram som koordineres av Sellihca. Revisjonene består av en omfattende gjennomgang av leverandørens virksomhet, inkludert tilsyn av anleggene. Kandidater nomineres av Sellihca og godkjennes av risikostyringsgruppen (Supplier Compliance & Risk Management Group). Ti slike revisjoner ble utført i 2016, og ytterligere 20 er planlagt i 2017.

Statkraft utfører en risikoevaluering av hele leverandørbasen annethvert år og gjennomfører regelmessige gjennomganger av selskapets innkjøpspraksis.

Interessentdialog

Statkraft utvikler virksomheten på en måte som gir merverdi til eier og de landene og lokalsamfunnene hvor vi opererer. Vi arbeider for å etablere regelmessig og åpen dialog om tema knyttet til samfunnsansvar med vertskommuner og andre interessenter. Statkraft kommuniserer åpent og aktivt med alle som berøres av vår virksomhet. Viktige partnere i denne dialogen er eier, offentlige tjenestemenn, lokale og regionale myndigheter, lokalsamfunn, rettighetshavere, medarbeidere, kunder, leverandører, frivillige organisasjoner og media.

Dialog med lokalsamfunn og vertskommuner

Statkrafts aktiviteter kan ha en betydelig innvirkning på lokalsamfunn og enkeltmennesker. Vi legger ned en betydelig innsats for å unngå, redusere eller bøte på eventuelle negative konsekvenser for rettighetshavere og interessenter. Samtidig arbeider vi for å gjøre mest mulig ut av direkte og indirekte fordeler og utviklingsmuligheter. De inngrepene vi foretar blir gjort på bakgrunn av konsultasjoner med alle berørte rettighetshavere og interessenter i samsvar med god internasjonal praksis og standarder, basert på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og IFCs Performance Standards on Social & Environmental Sustainability.

I Albania er det lagt ned mye arbeid i å nå meningsfulle avtaler med husholdninger som vil oppleve betydelige tap som følge av opprettelse av vannmagasin. Geiter var del av leveransene.

I utbyggingsprosjekter er det spesielt viktig med informasjon og åpenhet i en tidlig fase av prosjektet. Statkraft mener at grundig kartlegging av interessenter og innføring av vidtrekkende kommunikasjonsstrategier er forutsetninger for godt samarbeid med berørte lokalsamfunn og myndighetsorganer, samt for bred aksept fra samfunnet generelt. I tråd med nasjonale konsesjonsprosesser og internasjonale retningslinjer gjennomføres folkemøter og høringer hvor det blir gitt informasjon om utbyggingsplaner og temaer som er relevante for de som berøres av prosjektet. Eksempler på slike temaer er ekspropriasjon, fremtidige jobbmuligheter og miljøpåvirkning som prosjektet medfører. I Norge gjennomføres årlige møter med alle vertskommuner hvor Statkraft informerer om pågående og kommende aktiviteter og det gis anledning til å diskutere temaer som er viktige for den enkelte kommune.

Dialog med interesseorganisasjoner

Statkraft deltar i en rekke fora, både nasjonale og internasjonale, for å diskutere og påvirke energipolitikk. Eksempler på slike forumer er Energi Norge, Eurelectric, World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) og International Hydropower Association (IHA).

Statkraft samarbeider også med frivillige organisasjoner og har samarbeidsavtaler med Røde Kors, miljøorganisasjonene Naturvernforbundet, Bellona og WWF, samt konferansesamarbeid med Zero.

Klagemekanismer

Statkraft legger stor vekt på å etablere eller delta i effektive klagemekanismer. Slike mekanismer er etablert på prosjektnivå for individer eller lokalsamfunn som kan bli negativt påvirket av våre aktiviteter. Alle klager blir registrert og håndtert i samsvar med IFC Performance Standards for Social and Environmental Sustainability.

Rapporterte bekymringer

Statkraft arbeider for å sikre åpenhet rundt dilemmaer og etiske problemstillinger, og det er lagt til rette for at alle medarbeidere skal kunne få veiledning og råd med hensyn til tolking av Statkrafts etiske retningslinjer og ønsket adferd. Statkrafts etiske retningslinjer understreker at medarbeidere har både rett og plikt til å varsle om brudd på juridiske eller etiske forpliktelser gjennom linjeorganisasjonen eller konsernets varslingskanal som ivaretas av konsernrevisjonen.

Rapportering kan gjøres anonymt, og varslingskanalen er også tilgjengelig for eksterne via Statkrafts nettside. I 2016 ble det innrapportert totalt 46 bekymringer og 18 av disse ble rapportert til konsernrevisjonen. Disse bekymringene gjaldt hovedsakelig forretningsetikk og arbeidstakerrettigheter. Noen av de rapporterte bekymringene blir avsluttet etter en innledende vurdering av konsernrevisjonen, noen blir sendt tilbake til linjeorganisasjonen for videre oppfølging, mens det for enkelte saker er nødvendig å gjennomføre en granskning. Det er konsernrevisjonen som har ansvaret for å utføre slike granskninger i Statkraft. I tillegg til å agere på de rapporterte bekymringene, kan konsernrevisjonen også proaktivt iverksette forebyggende granskninger. Konsernrevisjonen satte i gang fire granskninger i 2016.

Ambisjoner og mål for temaer knyttet til samfunnsansvar

Statkraft har fastsatt mål og ambisjoner frem mot 2020 for de seks temaene som er identifisert som de viktigste for Statkraft. Denne rapporten om samfunnsansvar er strukturert på bakgrunn av disse temaene. Rapporten presenterer også en oversikt over aktiviteter og initiativer i 2016 som bidrar til å nå de fastsatte målene.

Vesentlige aspekter	Ambisjon	Mål mot 2020
Sikkerhet og sikring av mennesker	Statkraft forebygger aktivt personskader gjennom en systematisk tilnærming og en verdibasert sikkerhetskultur	→ Sørge for at ledere på alle nivåer utøver sikkerhetsledelse → Styrke fokuset på høyrisikoaktiviteter og forebyggende tiltak → Benytte en balansert blanding av pro- og reaktive indikatorer for å måle og styre resultatene → Forbedre prosesser for sikringsaktiviteter → Sørge for at læring fra hendelser tas i bruk i hele konsernet
Menneskerettigheter	Statkraft handler i samsvar med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UN Guiding Principles on Business and Human Rights)	→ Følge utviklingen i nasjonale og internasjonale forventninger til menneskerettigheter (aktsomhetsvurdering med hensyn til menneskerettigheter) og forbedre vår praksis i henhold til dette, i første omgang i våre store og internasjonale prosjekter → Sørge for god gjennomføring av opplæringsprogram knyttet til menneskerettigheter → Styrke og øke kjennskapen til våre varslingsmekanismer, også på prosjektnivå → Styrke interessedialog og kommunikasjon, også om våre viktigste påvirkninger innenfor menneskerettighetsområdet
Forvaltning av vannressurser	Statkraft er anerkjent som et selskap med en ansvarlig og bærekraftig forvaltning av vannressurser	→ Sikre proaktiv og korrekt håndtering samt systematisk oppfølging av vannstand, minstevannføring og regulering i våre konsesjoner → Utvise bærekraftig forvaltning av vannressurser gjennom økt forståelse for konsekvenser av klimaendringer (blant annet håndtering av vannknapphet og flomkontroll) i våre driftsområder
Biodiversitet	Statkraft arbeider proaktivt med biologisk mangfold og tilrettelegger for økologisk resiliens	→ Forsterke sporbarhet og kommunikasjon av resultater ved oppfølging av biologisk mangfold, for eksempel rødlistearter, viktige habitater og verneområder → Øke forståelsen av vår påvirkning på biologisk mangfold og sikre ansvarlig håndtering av biodiversitet i prosjektutvikling og under drift

Tilpasning og beredskap knyttet til klimaendringer	Statkraft bidrar til overgangen til et mer miljøvennlig og bærekraftig energisystem og arbeider kontinuerlig for lave CO ₂ -utslipp fra egen virksomhet	→ Fremme forståelse for hvilken innvirkning nasjonal og internasjonal klimapolitikk har på vår virksomhet og bidra med Statkrafts perspektiver på for eksempel karbonprising til interessenter → Forbedre våre strategiske markedsanalyser slik at disse tar høyde for konsekvensene av klimaendringer → Fremme felles forståelse for hvordan klimaendringer påvirker våre anlegg og fortsatt evaluere nye forretningsmuligheter opp imot konsernets klimaforventninger → Bidra til å utvikle vitenskapelige metoder for å vurdere hvordan klimaet påvirker vår virksomhet
Forretningsetikk og antikorrupsjon	Statkraft arbeider aktivt for å forhindre korrupsjon og uetisk praksis i alle selskapets forretningsaktiviteter	→ Sikre at alle Statkraft-ansatte gjennomgår opplæring i selskapets etiske regler med fokus på antikorrupsjon → Fortsatt styrke selskapets kultur for rapportering av bekymringer og brudd på det etske regelverket → Fortsatt sikre tilfredsstillende håndtering av antikorrupsjon og risiko knyttet til forretningsetikk i hele konsernet, med særskilt fokus på prosesser med høy risiko → Forbedre måten forretningsetikk gjenspeiles på i krav og kontroller for sentrale forretningsprosesser for å sikre god håndtering av risiko

Helse, sikkerhet og sikring

Status for mål knyttet til “Sikkerhet og sikring av mennesker”

Statkraft gjennomførte i 2015 en vesentlighetssanalyse for å identifisere selskapets viktigste tema knyttet til samfunnsansvar. Et av aspektene er «Sikkerhet og sikring av mennesker», og i det følgende presenteres ambisjonene, målene samt hovedaktivitetene og initiativene i 2016.

Ambisjon for “Sikkerhet og sikring av mennesker”: Statkraft forebygger aktivt personskader gjennom en systematisk tilnærming og verdibasert sikkerhetskultur

Mål mot 2020

Hovedaktiviteter og initiativer i 2016

Sørge for at ledere på alle nivåer utøver sikkerhetsledelse	→ HMS-ledelsessamlinger er avholdt med konsernledelsen og lederteamene for forretningsområdene
	→ Konsernledelsen har utarbeidet, undertegnet og formidlet en erklæring som klart og tydelig kommuniserer deres HMS-forpliktelse
	→ HMS-programmet «Powered by Care» er utarbeidet og under implementering
Styrke fokuset på høyrisikoaktiviteter og forebyggende tiltak	→ Ny indikator som måler alvorlige hendelser er blitt innført
	→ Livreddende regler med tilhørende materiale har blitt utarbeidet og er klare for innføring i 2017 med mål om å forebygge alvorlige skader
Benytte en balanse av pro- og reaktive indikatorer for å måle og styre resultatene	→ Det er utarbeidet og innført proaktive indikatorer som måler og oppfordrer til engasjement blant ledere og medarbeidere
Sørge for at læring fra hendelser anvendes i hele konsernet	→ HMS-konferanse og jevnlig nettmøter er avholdt for å legge til rette for deling og læring på tvers av organisasjonen
	→ Det er utviklet en intranettportal for bedre deling av HMS-informasjon, og læringspunkter fra alvorlige hendelser har blitt systematisert slik at de er lettere å finne
Forbedre prosesser for sikringsaktiviteter	→ Bedre prosesser for beredskapsledelse er utarbeidet og er klare for implementering i 2017
	→ Mer helhetlig sikringsstyring i konsernet med forbedret rapportering av sikringshendelser og observasjoner

Helse og sikkerhet – fokus og forpliktelse

We believe that incidents can be prevented and we are committed to a workplace without injury or harm.

We always have time to carry out activities in a safe and responsible way.

Care for people and the environment is a personal value that we live by, also beyond working hours.

We are committed to lead the continuous improvement in service of an incident free workplace.

Christian Bjørnsen, CEO
 Jan Vabø, CFO
 Håvard Skar, HR Director
 Daniel Skjerve, Safety Director
 Jürgen Tschöke, Robert Grønmo, Hans Egner

Statkraft

Statkrafts konsernledelse har utarbeidet og undertegnet en erklæring for å understreke og formidle deres HMS-forpliktelse.

Statkrafts forpliktelse til helse og sikkerhet

Ambisjoner og mål for helse og sikkerhet er godt forankret hos konsernledelsen. I 2015 ble det lansert et forbedringsprogram med ambisjon om å løfte helse, miljø og sikkerhet (HMS) til et høyere nivå. Programmet, "Powered by Care", henspiller på Statkrafts forebyggende og verdibaserte sikkerhetskultur. Flere deler av programmet er blitt innført i 2016, og implementeringen vil fortsette i 2017. Som en del av dette programmet har konsernledelsen utarbeidet, undertegnet og formidlet en erklæring som klart og tydelig viser deres HMS-forpliktelse.

HMS-programmet inneholder følgende hovedelementer:

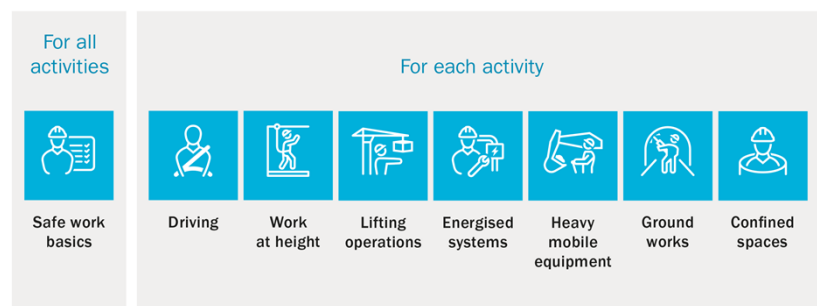
Område	Hensikt og mål
Styrket HMS-ledelse	→ Gi ledere kompetansen til å drive kulturendring innenfor HMS
Konsernsjefens HMS-pris	→ Oppmuntre til aktiviteter som gir oss bedre HMS-resultater, og deling av god praksis
Ledende indikatorer	→ Drive frem ledelsens og medarbeidernes HMS-engasjement
Livreddende regler	→ Spesifikke regler for konkrete aktiviteter for å hindre alvorlige personskader og dødsulykker
Modulær e-læring	→ Tilby hensiktsmessig e-læring om HMS til forskjellige målgrupper
Bedre HMS i prosjekter	→ Etablere beste praksis og verktøy, f.eks. for oppstart og oppfølging av kontraktører
Portal for deling og læring	→ Gi tilgang til HMS-innhold, -eksperter og -diskusjoner på ett og samme sted
Bedre rapportering, analyse og visualisering	→ Styrket oppmerksomhet på HMS-resultater, mindre manuelt arbeid og færre feil

Forebygging av dødsulykker og alvorlige skader

Hendelser med alvorlige konsekvenser eller potensial for alvorlige konsekvenser blir gransket eller gjennomgått for å avdekke fakta og fastslå de direkte og underliggende årsakene. Denne informasjonen blir fulgt opp av de aktuelle ansvarlige enhetene, og det settes inn tiltak for å forhindre gjentagelse. Erfaringer fra slike hendelser blir også gjort tilgjengelig i hele organisasjonen, slik at man kan lære av dem og hindre at noe lignende skjer igjen.

Et viktig element i det pågående HMS-programmet fokuserer på bedre forebygging av dødsulykker og alvorlige skader ved å innføre klare sikkerhetsregler for konkrete aktiviteter med høy risiko. Disse kalles «Livreddende regler» og består av en grunnleggende regel som gjelder for alle aktiviteter, samt spesifikke regler for sju konkrete aktiviteter.

The Life Saving Rules

Reglene er enkle og klare og kan lett formidles på alle nivåer i konsernet, og ledsages av effektive verktøy for utrulling og oppfølging.

HMS-indikatorer

I 2016 ble det lansert nye ledende indikatorer og en ny indikator for alvorlige hendelser, i tillegg til de eksisterende indikatorene for skadefrekvens, sykefravær og miljø. De nye ledende indikatorene skal oppmuntre til engasjement hos ansatte og ledere ved å måle observasjoner av HMS-risiko, forbedringsforslag innen HMS, positive HMS-observasjoner og gjennomføring av sikker jobb-dialoger.

Opplæring i helse og sikkerhet

Riktig kompetanse er en forutsetning for en god sikkerhetskultur, og ansatte i Statkraft får HMS-opplæring i henhold til arbeidssituasjon og individuelle behov.

For å gi effektiv og hensiktsmessig opplæring til forskjellige målgrupper benyttes modulbasert e-læring som del av HMS-programmet. En rekke moduler vil bli lansert tidlig i 2017 gjennom Statkraft Academys opplæringsportal: Modulen "Powered by Care" som gir generell HMS-opplæring for alle, en modul om HMS-ledelse som går dypere innenfor visse emner, moduler som støtter lanseringen av «Livreddende regler», samt prosjektspesifikk opplæring slik som for Fosen vind prosjektet. Noe av e-læringen vil bli obligatorisk for ansatte og/eller kontraktører avhengig av rolle, risiko og arbeidssituasjon.

Erfaringsoverføring

Selskapet har lansert en HMS-portal på intranettet for å gi enkel tilgang til innhold, ekspertise og diskusjoner. Formålet er å bidra til bedre samarbeid og mer effektiv bruk av ressurser i hele organisasjonen.

Konsernsjefens HMS-pris

Vinner: «The Banja Replacement Roads Project» (forretningsområdet International Power, Devoll vannkraftprosjekt). Tom Kristian Larsen, landsjef i Albania, mottar Konsernsjefens HMS-pris for 2016 fra konsernsjef Christian Rynning Tønnesen.

En HMS-pris ble lansert i 2015 for å stimulere til aktiviteter som gir bedre HMS-resultater. Tiltaket har ført til stort engasjement i hele organisasjonen, og Konsernsjefens HMS-pris ble delt ut for første gang i november 2016.

Vinneren var «The Banja Replacement Roads Project», som er en del av vannkraftprosjektet Devoll i Albania. Med et sterkt fokus på HMS og i nært samarbeid med kontraktørene gjennomførte prosjektet et utfordrende arbeid til riktig tid og kostnad uten personskader.

Det ble utviklet byggemetoder med særskilt fokus på sikkerhet, kvalitet og fremdrift som bidro til vellykket gjennomføring. Metodene førte til langt lavere risiko ved arbeid i høyden og omfattet også spesialtilpasset utstyr og metoder for installering av bærepunkter for brobjelker, spesialtilpassede prefabrikkerte forskalingsløsninger og prefabrikkert spesialtilpasset stillas for innplassering i pilarene.

Andre som nådde høyt opp i konkurransen fikk også anerkjennelse under tildelingsseremonien:

Nominert: Fokus på HMS i måling av snø (forretningsområdet Market Operations & IT, hydrologiavdelingen).

→ Hydrologiavdelingen i forretningsområdet Market Operations & IT fikk anerkjennelse for økt fokus på HMS i forbindelse med snømålinger. Sentralt her sto et forbedret kurs om sikkerhet under fjellklatring for dem som måler snøen. Kurset dekker snøfysikk og snøskredteori, vurdering av skredfare, redning etter snøskred, sikker ferdsel i skredterreng og sikker kjøring med snøscooter.

Nominert: Effektivt samarbeid med leverandører og ansatte i Ringedalen vannkraftverk (forretningsområdet Power Generation).

Foto: Bård Basberg/Hardanger Åtgaum

→ Ringedalen vannkraftverk i forretningsområdet Power Generation fikk anerkjennelse for effektivt samarbeid med leverandører og ansatte i et komplisert prosjekt med høy risiko. De lyktes i å engasjere de ansatte hos forskjellige kontraktører og fra forskjellige land slik at de sammen skapte en kultur der man tok vare på hverandre. Virkemidler inkluderte tildeling av lokal pris for viktigste HMS-observasjon og en forebyggende, risikobasert tilnærming til planlegging av kommende aktiviteter.

→ «Grid Compliance»-prosjektet i forretningsområdet Wind Power, District Heating and Projects fikk anerkjennelse for gode HMS-resultater i et komplisert byggeprosjekt inne i en høyspent, strømførende transformatorstasjon. Dette klarte man ved hjelp av grundig planlegging, klar formidling av HMS-krav og -forventninger og kontinuerlig engasjement og oppfølging av kontraktørene.

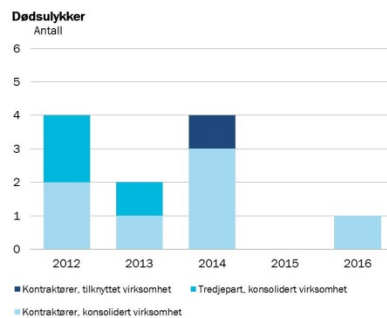
Nominert: Gode HMS-resultater i et komplisert nettprosjekt (forretningsområdet Wind Power, District Heating and Projects).

Ulykker og statistikk

Ulykker, nesten-ulykker og farlige forhold blir registrert i et felles rapporteringsverktøy som gir mulighet for analyse og effektiv oppfølging.

Dødsulykker

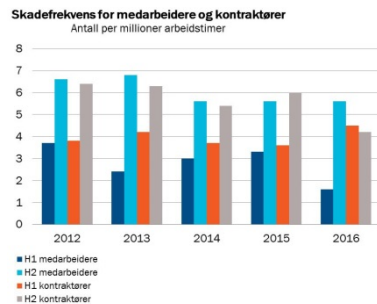

Dødsulykker i Statkrafts virksomhet (>20 % eierskap) 2012-2016.

Dessverre var det en dødsulykke blant Statkrafts kontraktører i 2016. Den omkomne var ansatt hos en kontraktør som utførte reparasjonsarbeid på en hevert på vannkraftverket La Oroya i Peru. La Oroya er heleid av Statkraft IH Invest AS, der Statkraft har en eierandel på 81,9 %. Dødsulykken inntraff da en ventil under trykk ble åpnet, og den ansatte ble truffet av vann, sediment og steiner. Granskningen har avdekket bakenforliggende årsaker knyttet til implementering og forståelse av risiko-reducerende systemer og verktøy i vedlikeholdsaktiviteter, kontraktstyring og oppfølging av HMS-krav i innkjøpsprosessene. Statkraft innarbeider erfaring fra denne tragiske hendelsen i utrulling av det nye HMS-programmet og gjennomgår styrende dokumenter, metoder og verktøy knyttet til HMS. God opplæring og forståelse av tankegangen bak HMS-tiltakene er vesentlig for å lykkes.

Personskader og ulykker

Statkraft hadde fem ulykker som medførte alvorlige personskader i 2016. Ulykkene skjedde i forbindelse med arbeid i høyden, grunnarbeid og arbeid med kjemikaler. Til sammen 19 ulykker, 21 nesten-ulykker og 27 farlige forhold ble vurdert til å ha et høyt risikopotensial.

Fraværsskader (H1) og totalt antall skader (H2) i Statkrafts virksomhet (>20 % eierskap) 2012-2016.

H1-raten (antall fraværsskader per million arbeidstimer) var 1,6 blant Statkrafts egne ansatte og 4,5 blant Statkrafts kontraktører. Tilsvarende var H2-raten (totalt antall skader per million arbeidstimer) blant Statkrafts egne ansatte på 5,6 og på 4,2 blant Statkrafts kontraktører. I alt ble det registrert 128 personskader for Statkrafts ansatte og kontraktører, og 80 av disse var fraværsskader.

Alle alvorlige hendelser blir gjenstand for gransking for å finne årsakene. Læring fra hendelsene, inkludert mulige forebyggende tiltak, deles med hele organisasjonen.

Sykefravær

Sykefravær i Statkraft ligger på et stabilt lavt nivå og var på 3,0 % i 2016. Dette er innenfor målsetningen om å ha sykefravær lavere enn 3,5 %.

Sikring (security)

Sikring (security) omfatter evnen til å verne mennesker, drift, informasjon og systemer mot tilsiktet skade eller ødeleggelser. Statkraft har en helhetlig tilnærming til sikringstemaer og følger internasjonal god praksis for håndtering av sikring.

I 2016 ble det lansert et initiativ for å styrke kontinuerlig innsats innen sikringsområdet i Statkraft. Innledende tiltak inkluderer samordnet styring av sikringstiltak i konsernet og bedre rapportering av hendelser og observasjoner knyttet til sikringstemaer. I 2016 ble det rapportert totalt 39 hendelser knyttet til sikring. Dette inkluderer 15 IT-sikkerhetshendelser med høyt potensial, som alle ble oppdaget og forhindret, og to alvorlige hendelser knyttet til gatekriminalitet.

Risikovurdering

Sikkerhetssituasjonen, med hensyn til for eksempel politisk uro, terroraktivitet, sabotasje og organisert kriminalitet, overvåkes og risiko-vurderes i områder der Statkraft er til stede.

Ved endringer i sikkerhetssituasjonen vurderes umiddelbare tiltak, som for eksempel skjerpede sikkerhetsrutiner eller reiserestriksjoner.

Sikring av mennesker og eiendeler

Statkrafts bygninger, kraftverk og infrastruktur er sikret mot uvedkommende. Hensikten er å sikre konsernets verdier mot eksterne trusler og hærverk, men også å beskytte tredjeparter mot eventuell sikkerhetsrisiko knyttet til konsernets installasjoner.

Statkraft er involvert i utbyggingsaktiviteter i land og områder som kan være preget av politisk uro. Dette kan medføre et økt behov for vakthold og sikring av mennesker og verdier. Sikringsarbeidet skal være i tråd med de relevante prinsippene i Voluntary Principles for Security and Human Rights.

Informasjonssikkerhet

Statkrafts arbeid med informasjonssikkerhet skal ivareta konfidensialiteten, integriteten og tilgjengeligheten til organisasjonens informasjon. Statkraft har gjennomført en rekke tiltak for å styrke sikkerheten og for å forbedre selskapets evne til å oppdage og håndtere risiko og hendelser knyttet til mulige brudd på informasjonssikkerheten.

Sammen med andre energiselskaper har Statkraft etablert selskapet KraftCERT. KraftCERT samarbeider med NorCERT og andre sikkerhetsmyndigheter om å styrke sektorens evne til å oppdage og motstå cyberangrep på bransjens IT-systemer. Statkraft har også opprettet CSIRT (Computer Security Incident Response Team), som har ansvaret for å følge opp meldinger om og håndtere hendelser forbundet med IT-sikkerhet.

Beredskapsplaner

Forretningsenheter, landkontorer og driftsenheter i Statkraft er forberedt på å håndtere beredskapssituasjoner og har etablert beredskapsplaner for å håndtere beredskapssituasjoner på en strukturert og systematisk måte. For å sikre kontinuerlig forbedring på området gjennomføres det regelmessig øvelser i både liten og stor skala.

Konsernets beredskapsplaner beskriver prosesser for varsling, mobilisering, samarbeid og styring i en krisesituasjon. Oppdaterte og forbedrede prosesser for slike planer ble godkjent i 2016, inkludert styrking og avklaring av beredskapsfunksjoner i organisasjonens kjerneområder. Kontinuerlig arbeid for å styrke Statkrafts beredskap, inkludert implementering av den oppdaterte styringsprosessen, vil være en fortsatt prioritet i 2017.

Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter

Status for mål knyttet til "Menneskerettigheter"

Statkraft gjennomførte i 2015 en vesentlighetsanalyse for å identifisere selskapets viktigste tema knyttet til samfunnsansvar. Ett av aspektene er "Menneskerettigheter", og i det følgende presenteres ambisjonene, målene samt hovedaktivitetene- og initiativene i 2016.

Ambisjon for "Menneskerettigheter":
Statkraft handler i samsvar med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UN Guiding Principles on Business and Human Rights)

Mål mot 2020

Hovedaktiviteter og initiativer i 2016

Følge utviklingen i nasjonale og internasjonale forventninger til menneskerettigheter (aktsomhetsvurdering med hensyn til menneskerettigheter) og forbedre vår praksis i henhold til dette, i første omgang i våre store og internasjonale prosjekter

- Oppfølging av utviklingen som skjer i FN samt i andre nasjonale eller internasjonale fora
- Dialog med interessenter
- Initiativer rettet mot å forbedre vår praksis, særlig på prosjektnivå

Sørge for god gjennomføring av opplæringsprogram knyttet til menneskerettigheter

- E-læring gjøres tilgjengelig for alle ansatte
- Skreddersydd opplæring i utvalgte deler av organisasjonen, særlig de delene som er knyttet til våre vesentlige menneskerettigheter

Styrke og øke kjennskapen til våre varslingsmekanismer, også på prosjektnivå

- Ytterligere implementering av håndteringsplaner for sosiale spørsmål, som omfatter varslingsmekanismer på prosjektnivå
- Prosedyrer for å rapportere om bekymringer (varslingskanal som også omfatter menneskerettigheter, og som er åpen for ansatte, men også for eksterne) har vært del av en opplæring som er rullet ut til alle ansatte

Styrke interessentdialog og kommunikasjon, også om våre viktigste påvirkninger innenfor menneskerettighetsområdet

- Dialog med viktige interessentgrupper, også med frivillige organisasjoner
- Konsultasjoner med urfolk og deres representanter, på prosjekt-, landkontor- og hovedkontornivå
- Vesentlige menneskerettigheter kommuniseres internt og eksternt

Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter

Overordnede prinsipper og implementering av disse i Statkrafts arbeid

Statkrafts arbeid med menneskerettigheter bygger på FNs internasjonalt anerkjente veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Konsernets forpliktelser på dette området gjenspeiles i konsernets etiske retningslinjer, som er vedtatt av styret. Overholdelse av menneskerettighetene er også nedfelt i konsernets Leveregler for leverandører og policy for Samfunnsansvar og HMS.

Statkrafts forpliktelser på menneskerettighetsområdet er forankret i prinsippene om integrering av menneskerettighetshensyn i eksisterende styringsdokumenter, prosesser og systemer. Dette gjelder for eksempel anskaffelser, håndtering av sosiale spørsmål, personalressurser eller sikring (security).

Vesentlige menneskerettigheter

Statkrafts vesentlige menneskerettigheter omfatter urfolksrettigheter, rettigheter knyttet til aksept i lokalsamfunn, arbeidstakerrettigheter og rettigheter knyttet til helse, sikkerhet og sikring. Statkraft har gjennom hele 2016 prioritert sin innsats på sine vesentlige menneskerettigheter.

Urfolks rettigheter

Urfolks rettigheter er viktig for Statkraft og selskapet gjennomførte flere konsultasjonsprosesser med ulike urfolksgrupper i 2016. På bakgrunn av disse konsultasjonene har det blitt inngått en rekke avtaler med ulike urfolks-grupper.

I juni 2016 inngikk Statkraft en avtale med den nordlige gruppen av Fosen reinbeitedistrikt i Norge vedrørende kompensasjon og utbedringstiltak i forbindelse med utbyggingen av Fosen vindpark. Det pågår en dialog med den sørlige gruppen av Fosen reinbeitedistrikt. Statkraft drøftet prosjektet med representanter fra Sametinget. I juli i 2016 ble det også inngått en langsiktig avtale med Jijnjevaerie sameby i Sverige om kompensasjon for utbedringstiltak og adgang til land for driftsfasen av berørte vindparker. En tilsvarende langsiktig avtale ble inngått med Ohredahke sameby i Sverige i 2016.

I 2016 deltok Statkraft i en rekke konsultasjoner med rettighetshavere og andre interessenter i forbindelse med de planlagte prosjektene i Chile (Osorno og Los Lagos). Dette omfattet møter i Chile og Norge med representanter for Mapuchene, samt med interesseorganisasjoner og andre institusjoner. Urfolks-grupper har uttrykt bekymring for prosjektene i Chile. Statkraft arbeider med å få en bedre forståelse av de potensielle konsekvensene, og foretar derfor ytterligere analyser samtidig som interessentdialogen fortsetter.

Håndtering av sosiale spørsmål og lokal utvikling

Rettigheter relatert til aksept i lokalsamfunn er vesentlige for Statkraft siden selskapets aktiviteter kan ha stor innvirkning på lokalsamfunn og enkeltpersoner. Statkraft arbeider for å unngå, redusere eller dempe negative virkninger for interessenter og samtidig styrke deres mulighet til å dra nytte av prosjektet. Eventuelle inngrep skjer etter konsultasjoner med alle berørte rettighetshavere og parter i henhold til god internasjonale praksis, basert på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) og International Finance Corporation Performance Standards on Social & Environmental Sustainability. Alle store utbyggingsprosjekter skal utarbeide en plan for å håndtere miljø- og samfunnspåvirkninger. En slik plan omfatter blant annet utbedringstiltak og definerte måleparametere.

Statkrafts tilnærming for å overholde disse standardene omfatter mobilisering av betydelige ressurser og personale i planleggingsfasen. Dette omfatter tett samarbeid med konsulenter som utfører viktige undersøkelser, som Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) og Environmental and Social Management Plan (ESMP). Disse skisserer miljø- og samfunnskrav for kontraktører, og iverksetter omfattende prosesser for å hensynta interessenter før

Reinsdyr i nærheten av Stamåsen vindpark i Sverige.

Vannkraftprosjektet Devoll i Albania har arbeidet intensivt med å komme frem til hensiktsmessige avtaler med de 332 husstandene som vil miste betydelige landområder som følge av utbyggingen av Banje-magasinet. Til nå er det inngått 318 avtaler.

Ved Kargi vannkraftverk i Tyrkia ble det i 2016 igangsatt en studie for å undersøke hvordan man kan utnytte bruken av vannet nedstrøms reservoaret på en best mulig måte. Det overordnede målet er å verifisere hvorvidt det er potensial for å redusere vanntapet og øke produksjonen.

utbyggingen startes. Statkraft mener at kartlegging av interessenter og innføring av bred kommunikasjon er forutsetninger for godt samarbeid med berørte lokalsamfunn og myndighetsorganer, samt for bred aksept fra samfunnet generelt.

Full gjenoppbygging av berørte lokalsamfunn på en bærekraftig måte krever at det opprettes detaljerte tilstandsrapporter og at dette følges opp med sosioøkonomisk monitorering for å sikre at det finnes interessenter som har fordeler av prosjektet, og at utviklingen kan opprettholdes av samfunnene og de lokale myndighetene.

I 2016 ferdigstilte Devoll-prosjektet i Albania programmer for ny bosetting og kompensasjon. Dette er spesielt relevant i forbindelse med fylling av magasinet og driftsoppstart for Banjë kraftverk.

Arbeidstakerrettigheter

Statkraft støtter og respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, inkludert organisasjonsfrihet og anerkjennelse av retten til kollektive forhandlinger, avskaffelse av alle former for tvangsarbeid, avskaffelse av barnarbeid og utryddelse av diskriminering når det gjelder ansettelse og yrke. Statkraft arbeider også for å oppfylle disse rettighetene, blant annet i oppfølgingen av leverandører.

Statkraft samarbeider med lokale tillitsvalgte og fagforeninger. I tillegg til nasjonalt samarbeid med fagforeninger har Statkraft et europeisk samarbeidsråd (Statkraft European Works Council, SEWC) med tillitsvalgte fra Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannia. SEWC er et viktig forum hvor temaer relatert til arbeidsliv og arbeidstakerrettigheter blir tatt opp og diskutert med Statkrafts konsernsjef og ledelse. For andre land struktureres og styres samarbeidet med arbeidstakerrepresentanter av det aktuelle landkontoret.

Relevante ILO-konvensjoner og EU-direktiver er tatt inn som en del av SEWC-avtalen med EPSU (European Federation of Public Service Unions), paraplyorganisasjonen for europeiske fagforeninger innen energibransjen. I land som ikke dekkes av SEWC respekterer Statkraft arbeidstakernes organisasjonsfrihet og samarbeider med fagforeningsrepresentanter i tråd med kollektive tariffavtaler, lovkrav, internasjonale standarder og beste praksis for industrien i det aktuelle landet.

Likestilling og mangfold

Ved utgangen av 2016 hadde konsernet 3804 medarbeidere. Konsernet hadde ansatte i 16 land, og 40 prosent av de ansatte var lokalisert utenfor Norge. Ved utgangen av 2016 var 25 prosent av konsernets ansatte kvinner, og andelen kvinner i lederstillinger var 22 prosent. Kvinneandelen blant nyansatte i 2016 var 24 prosent. Kvinneandelen i Statkrafts styre er 44 prosent. Gjennomsnittlig ansiennitet var 11,6 år og turnover i arbeidsstokken var 6,6 prosent.

For å legge til rette for og opprettholde en mangfoldig arbeidsplass, arbeider Statkraft aktivt med seks målsetninger knyttet til nøkkelprosesser for medarbeidere; rekruttering, kompetanseutvikling, lederutvikling og mobilitet:

- Statkraft har nulltoleranse for diskriminering, mobbing og trakassering
- Statkraft vil videreutvikle våre rekrutteringsprosesser for å oppnå en mer balansert kjønnsdistribusjon
- Statkraft vil arbeide for å øke likestilling mellom kjønn samt likestilling i ledende stillinger
- Statkraft vil oppfordre til mangfold og kjønnsbalanse i vår lederutvikling
- Statkraft vil arbeid for å fremme like karrieremuligheter for ansatte uavhengig av kjønn, nedsatt funksjonsevne eller andre årsaker
- Statkraft vil følge opp og utforske nye muligheter for å styrke likestilling

Miljø og klima

Status for mål knyttet til "Forvaltning av vannressurser", "Biodiversitet" og "Tilpasning og beredskap knyttet til klimaendringer"

Ambisjon for "Forvaltning av vannressurser": Statkraft er anerkjent som et selskap med en ansvarlig og bærekraftig forvaltning av vannressurser

Ambisjon for "Biodiversitet": Statkraft arbeider proaktivt med biologisk mangfold og tilrettelegger for økologisk resiliens

Statkraft gjennomførte i 2015 en vesentlighetsanalyse for å identifisere selskapets viktigste tema knyttet til samfunnsansvar. Tre av disse aspektene er "Forvaltning av vannressurser", "Biodiversitet" og "Tilpasning og beredskap knyttet til klimaendringer". I det følgende presenteres ambisjonene, målene samt hovedaktivitetene- og initiativene i 2016.

Mål mot 2020

Sikre proaktiv og adekvat håndtering samt systematisk oppfølging av vannstand, minstevannføring og regulering i våre konsesjoner

Utvise bærekraftig forvaltning av vannressurser gjennom økt forståelse for konsekvenser av klimaendringer (blant annet håndtering av vannknapphet og flomkontroll) i våre driftsområder

Forsterke sporbarhet og kommunikasjon av resultater ved oppfølging av biologisk mangfold, for eksempel rødlistearter, viktige habitater og verneområder

Økt forståelse av vår innvirkning på biologisk mangfold, og ansvarlig håndtering av biodiversitet i prosjektutvikling og under drift

Hovedaktiviteter og initiativer 2016

→ Det er etablert en tydelig prosess for oppfølging av konsesjoner i nær dialog med relevante myndigheter

→ Avsluttet første trinn av et FoU-prosjekt som tar sikte på å utvikle et holistisk ledelsesverktøy som bruker LIDAR-teknologi til å kartlegge og forbedre vannforvaltning og flomdemping i regulerte vassdrag

→ Oppstart av en detaljert klimarisikoanalyse for vassdraget "Tamakoshi" i Himalaya, inkludert en hydrologiprognose for ulike tidshorisonter

→ Avsluttet rapport om Brasil som del av prosjektet "Hydropower and precipitation» (HYPRE), som tar for seg virkninger av klimaendringer i forskjellige regioner

→ Opprettet samarbeidsprosjekt (2. kvartal, 2016) med WWF Norge og DNV-GL for utvikling av miljøkartleggingsverktøy for biodiversitet ved bruk av GIS-plattform (Geographic Information System)

→ Avsluttet første trinn av FoU-prosjekt som tar sikte på å utvikle et holistisk ledelsesverktøy som bruker LIDAR-teknologi til å kartlegge og forbedre evalueringen av biodiversiteten i regulerte vassdrag

→ To nye miljørelaterte FoU-prosjekter iverksatt (2016) for å øke kompetansen på viktige miljøregulerings effekter (vanntemperatur og sedimentering) fra vannkraft i forbindelse med biodiversitet

→ Vassdragsstrategi og miljøkartlegging av tre svenske elver for å styrke kunnskapen om virkningene av regulering på biodiversitet i vassdrag med lav vannstand

→ Avsluttet FoU-prosjektet "EnviPeak" som undersøkte miljøpåvirkningen av effektkjøring i vassdrag i Norge, med lignende drift og vassdrag i Østerrike, Sveits og Canada.

→ Fokus på tiltak for å hindre spredning av svartlistede arter og ta vare på sårbare rødlistede arter under byggearbeid på våre vannkraftverk

Ambisjon for "Tilpasning og beredskap knyttet til klimaendringer": Statkraft bidrar til et mer miljøvennlig og bærekraftig energisystem og arbeider kontinuerlig for lave CO₂-utslipp fra egen virksomhet

Fremme forståelse for hvilken innvirkning nasjonal og internasjonal klimapolitikk har på vår virksomhet og bidra med Statkrafts perspektiver på for eksempel karbonprising til interessenter	→ Utarbeidet særskilte anbefalinger for lovendringer i den pågående revisjonen av den europeiske ordningen for handel med utslippkvoter, "European Emission Trading System", og underrettet aktuelle interessenter om dette → Statkraft har delt formannskap av en arbeidsgruppe i Verdensbankens Carbon Pricing Leadership Coalition og hadde en ledende rolle i utarbeidelsen av briefing-notater om fordelene med karbonprising som kjernen til verdensomfattende avkarbonisering → Som en del av «Norway 203040»-koalisjonen, en gruppe av norske selskaper og organisasjoner, har Statkraft bidratt til å utarbeide en rapport som beskriver kommersielle løsninger på hvordan Norges lavkarbon-ambisjoner kan nås → Som del av "Statkraft Policy Research Programme" gjennomfører Grantham Institute on Climate Change and the Environment ved London School of Economics forskningsprogrammet "A Fit-for-purpose EU Climate and Energy Policy"
Forbedre våre strategiske markedsanalyser slik at disse tar høyde for konsekvensene av klimaendringer	→ Statkraft oppdaterer kontinuerlig forutsetningene i våre markedsmodeller som følge av endringer i klima og klimapolitikk og regulatorisk rammeverk for å vurdere innvirkningen på verdien av våre ressurser, teknologi, markedsstruktur og utvikling
Fremme felles forståelse for hvordan klimaendringer påvirker våre anlegg og fortsatt evaluere nye forretningsmuligheter opp imot konsernets klimaforventninger	→ Statkraft deltar i Copernicus Climate Change-prosjektene, som har som mål å utvikle produkter og tjenester knyttet til klimaendringer, skreddersydd for den europeiske energisektoren → Statkraft deltar i en rekke FoU-prosjekter med støtte fra Norges forskningsråd. Et nyere eksempel er TWEX-Future-prosjektet. Prosjektet ledes av CICERO og har en nyskapende tilnærming til å vurdere risikoene som oppstår som følge av ekstremvær i Norge → For konsernets ressurser utenfor Norden utføres det hydrologiske konsekvensutredninger. I 2016 ble det gjennomført studier i Chile og Brasil. Vi vurderer også fremtidig vanntilgang for å forstå hvordan dette vil påvirke vannbalansen for kraftproduksjon, økosystemtjenester og miljøet.
Bidra til å utvikle vitenskapelige metoder for å vurdere hvordan klimaet påvirker vår virksomhet	→ Statkraft vurderer og utvikler verktøy for å evaluere potensielle netto klimagassutslipp fra våre vannkraftmagasiner sammen med ledende forskningsinstitutter, andre bransjer, International Energy Agency (IEA) og International Hydropower Association (IHA)

Klima

I mars 2016 møttes en bredt sammensatt gruppe forskere, næringslivsledere og politikere for tredje gang på Statkrafts konferansesenter Vang gård for å utforske nye løsninger på klimautfordringer.

Klimaendringer og global oppvarming er blant de største utfordringene i vår tid. Statkraft bidrar til å møte denne utfordringen ved å tilby fornybare og bærekraftige energiløsninger. Vår produksjon av fornybar energi – med vannkraft som kjerneelement – har et lite karbonavtrykk. Driften av våre kraftverk og magasiner kan justeres for å dempe virkningen av flom eller tørke. Vannmagasiner gir rask og effektiv fleksibilitet som i sin tur kan brukes til å supplere mer variable energikilder, som solkraft og vindkraft.

Statkrafts kjerneaktiviteter har et langsiktig perspektiv, og effekten av klimaendringer vil ha betydelig innvirkning på både drift og forretningsmuligheter. Endringer i tilgangen på naturressurser (nedbør, avrenning og vind) kan påvirke lønnsomheten av våre eiendeler i betydelig grad. De mulige effektene av klimaendringer på Statkrafts nordiske vannkraftanlegg er grundig analysert. Statkraft bruker regionale klimamodeller til å vurdere fremtidige endringer i nedbør og temperatur som har innvirkning på vannverdier og produksjonsmuligheter. Vi arbeider også med å styrke vår forståelse av effektene av klimaendringene utenfor Norden, for eksempel ved å gjennomføre FoU-prosjekter. For ikke-nordiske anlegg gjennomfører Statkraft hydrologiske konsekvensutredninger og vurderer også fremtidig vanntilgang for å forstå hvilken innvirkning dette vil ha på vannbalansen for kraftproduksjon, økosystemer og miljø. Drifts- og investeringsbeslutninger i alle regioner er basert på vurderinger som tar hensyn til klimaendringene.

Statkraft vurderer og utvikler verktøy for å evaluere mulige klimagassutslipp fra vannmagasinene våre. Dette gjøres i samarbeid med ledende forskningsinstitutter, andre aktører i industrien og bransjeorganisasjoner som IEA and IHA.

I tillegg vil utformingen av klimapolitikken påvirke både dagens og fremtidens drift og forretningsmuligheter. Som ledende på fornybar energi i Europa trenger Statkraft en grundig forståelse av regulatorisk rammeverk, nasjonal og internasjonal klimapolitikk, forhandlinger og prosesser. Statkraft følger kontinuerlig med på utviklingen i den nasjonale, europeiske og globale klimapolitikken for å vurdere hvilken mulig innvirkning den vil ha på vår virksomhet. Vi har gitt direkte innspill til de policy prosessene i Norge og i EU, og deltar også i relevante offentlige høringer. I 2014 ble Statkraft med i Verdensbankens Carbon Pricing Leadership Coalition med det målet å etablere karbonprising som kjernen til verdensomfattende avkarbonisering. Statkraft deltar også i andre internasjonale partnerskap for å fremme internasjonale karbonmarkeder. Statkraft er også direkte involvert i forskjellige markeder for karbonrelaterte produkter for å bidra med produktutvikling og for å fremme utvikling av karbonmarkeder.

Statkrafts utslipp av klimagasser

Statkrafts utslipp av klimagasser i perioden fra 2011 til 2016.

Hoveddelen av Statkrafts portefølje er tilnærmet utslippsfri vann- og vindkraftproduksjon, og konsernets utslipp av klimagasser er derfor relativt små. Størstedelen av konsernets utslipp av klimagasser kommer fra gasskraftverkene i Tyskland. For konsolidert kraftproduksjon var Statkrafts totale utslipp av klimagasser 258 600 tonn CO₂-ekvivalenter i 2015 og 773 400 tonn i 2016. Dette tilsvarer et relativt utslipp av CO₂-ekvivalenter på 5 kg/MWh i 2015 og 12 kg/MWh i 2016. Det økte utslippet i 2016 berodde på økt andel av gass i energimiksen.

Konsernet kjøper ordinære CO₂-kvoter i det internasjonale CO₂-kvotemarkedet for å kompensere for klimagassutslipp fra den delen av virksomheten som ikke er underlagt pliktige kvoteordninger. Dette gjelder utslipp relatert til drivstofforbruk, tjenestereiser og eventuelle uhellutslipp av klimagassene halon og SF₆. I 2016 var utslippene fra disse kildene 25 800 tonn CO₂-ekvivalenter.

Miljøstyring

Forvaltning av vannressurser

Statkraft er den nest største leverandøren av strøm i Norden, og den største leverandøren av fornybar energi i Europa. Vannkraft er den dominerende teknologien, med 81 prosent av installert effekt. Størstedelen av den installerte effekten (69 prosent) finnes i Norge. Dette innebærer at Statkraft har en sentral rolle som forvalter av viktige naturressurser – både i Norge og andre driftsområder.

Statkrafts anlegg og kraftproduksjon representerer en betydelig verdiskaping og samfunnsnytte, og nytten forsterkes gjennom klimaendringene vi nå opplever. Vannkraften er fornybar, fleksibel og anleggene begrenser samfunnets sårbarhet for ekstremvær, i hovedsak gjennom anleggenes flomdemperingskapasitet.

Sentralt for Statkrafts tilnærming til vannforvaltning er EUs Vanddirektiv (Water Framework Directive) og vilkårsrevisjonene for våre kraftverk. Vanddirektivet har som generelt målt at alle vannforekomster minst skal opprettholde eller oppnå "god tilstand" i tråd med nærmere angitte kriterier. I Norge er dette regelverket tatt inn i Vannforskriften, og implementert gjennom prosessen for vilkårsrevisjon.

Hovedformålet med vilkårsrevisjonene er å bedre miljøforholdene i tidligere regulerte vassdrag. Statkraft støtter denne målsettingen og understreker viktigheten av at miljøforbedrende tiltak veies opp mot mulig tap av klimavennlig kraftproduksjon, fleksibilitet og magasinenes flomdempende funksjon.

Statkraft arbeider for at verdiskapingen og de samfunnsfordelene som vannkraftverkene står for sikres i vilkårsrevisjonsprosessen. Statkraft er en tydelig part i revisjonsprosessene og stiller med fagekspertise og faglig grunnlag for å sikre best mulig resultat for selskapet i et langsiktig perspektiv. Konkret bidrar Statkraft ved å:

- Fremlegge eksisterende fakta og vitenskapelige evalueringer etterspurt av NVE
- Bidra med lokal ekspertise knyttet til miljø, hydrologi og kraftproduksjon i forbindelse med kost/nytte vurderinger av foreslåtte tiltak

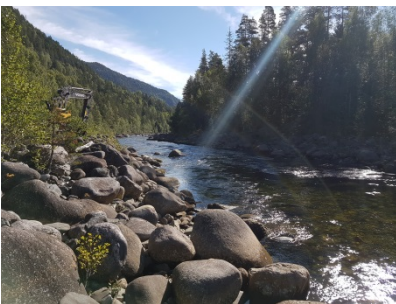
Biodiversitet

Statkrafts kjernevirksomhet er vann- og vindkraft. Ingen av disse teknologiene genererer vesentlige utslipp til luft og vann, men begge medfører inngrep i økosystemer og landskap. Statkraft støtter en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer og etterstreber å unngå, minimere, dempe eller kompensere for de negative miljøpåvirkningene som kan følge av våre aktiviteter, vurdert i et kost/nytte-perspektiv.

Statkrafts miljøaktiviteter knyttet til vassdrag og fisk er omfattende. Eksempler på slik innsats er miljøtilpasset drift av kraftverkene, tilføring av egnet gyte- og oppvekstsubstrat, fiskeutsettinger, rognplanting, bygging av fisketrappes og forbedring av terskler og vandringshindre. Det overordnede målet med dette arbeidet er å oppnå bærekraftige fiskestammer. Tiltakene er konsesjonspålagte. Statkraft driver en genbank for laks, sju fiskekultiveringsanlegg og er en stor produsent av settefisk og rogn i Norge og Sverige.

Som del av innsatsen for å øke vår forståelse av vår innvirkning på biodiversitet, har Statkraft i 2016 tatt initiativ til et prosjekt sammen med WWF Norge og DNV GL om å utvikle et kartleggingsverktøy for biodiversitet i Norge. Formålet med prosjektet er å benytte GIS-teknologi (Geographic Information System) til å få en oversikt over potensielle påvirkningsområder. En pilotversjon av verktøyet er under utvikling, og forventes å være ferdigstilt i første halvdel av 2017.

Vindkraft er en annen fornybar teknologi som er nesten utslippsfri. Utviklingen går mot større, mer effektive vindmøller, høyere tårn og færre vindmøller i hver vindpark, noe som er en positiv utvikling med hensyn til miljøet. Både på land og til havs møter

Statkraft har i 2016 begynt arbeidet med å forbedre forholdene for storørreten i de nedre delene av Tokkeåi.

Forskningsprosjektet på Smøla vindpark som brukte kontrastmaling og UV-belysning for å gjøre mastene mer synlige, ble sluttført i 2016.

Statkrafts vindkraftsatsing miljøutfordringer. Etablering av vindparker med tilhørende infrastruktur kan påvirke livsvilkårene for planter og dyr, spesielt i byggefasen. Støy og landskapsestetikk er også temaer som blir nøye vurdert ved etablering av nye vindparker.

FoU-prosjektet "INTACT" på Smøla ble fullført i 2016. Prosjektet ble igangsatt i 2013 med mål om å utvikle tiltak eller verktøy for å redusere risikoen for at fugler skulle kolliderer med vindturbiner. På fire av turbinene ble ett av bladene malt svart, og 10 turbinmaster ble malt svarte 10 meter fra bakken for å undersøke om økt synlighet reduserte dødeligheten for fugler. Resultatene fra prosjektet ventes å bli offentliggjort i 2017. Statkraft har også bygd flere hekkeplattformer for ørn for å øke bestandens overlevelsesrate. Hekkeplattformene er plassert lenger bort fra vindparkene enn de første plattformene.

Forbruk, utslipp og avfall

Statkrafts virksomhet genererer kun begrensede mengder avfall og utslipp. Data for konsernets energibruk, utslipp, avfallsmengder og miljøhendelser er rapportert i Statkrafts regnskap for samfunnsansvar.

Elektrisitetsbruk

I 2016 var elektrisitetsbruken i Statkraft 918 GWh, hvorav 62 prosent ble brukt til pumpekraft. I relevante geografiske områder er elektrisitetsbruk i konsernet sertifisert som fornybar i henhold til RECS (Renewable Energy Certificate System).

Lokal forurensing

Statkraft har få utfordringer knyttet til lokal forurensning. Den største miljørisikoen er knyttet til oljeutslipp fra kjøretøyer, anleggsmaskiner og produksjonsutstyr. Det er innført rutiner for registrering av utstyr som inneholder olje, og bruk av miljøoljer og utskifting til utstyr med vannsmurte lager bidrar også til å redusere risikoen for oljeutslipp. Det var ingen oljeutslipp med varig skade på det ytre miljøet i 2016.

Det kan forekomme lokale utfordringer knyttet til støy og støv i forbindelse med transport- og byggeaktiviteter, og vi har også opplevd utfordringer med lukt og askeutslipp fra fjernvarmeanleggene.

Avfallshåndtering

I Statkrafts virksomhet ble det i 2016 generert cirka 17 000 tonn farlig avfall. Over 95 prosent av dette var restprodukter fra biomasseanlegget i Tyskland og fjernvarmeanlegget i Trondheim, som i hovedsak bruker avfall som energikilde. I tillegg ble det generert cirka 50 000 tonn annet avfall. Statkrafts mål er å kildesortere mest mulig av generert avfall, og i 2016 ble 97 prosent av avfallet (farlig avfall ikke inkludert) kildesortert.

Miljøhendelser

Miljøhendelser registreres og følges opp systematisk i hele konsernet og rapporteres jevnlig til ledelse og styre. Det har ikke blitt registrert noen alvorlige miljøhendelser siden 2008. I 2016 ble det rapportert 233 mindre alvorlige miljøhendelser med liten eller ingen påvirkning på miljøet. De fleste av disse gjaldt kortvarige brudd på manøvreringsbestemmelsene for vannkraftanlegg og mindre oljeutslipp.

Forretningsetikk og antikorrupsjon

Status for mål knyttet til “Forretningsetikk og antikorrupsjon”

Ambisjon for “Forretningsetikk og antikorrupsjon”: Statkraft arbeider aktivt for å forhindre korrupsjon og uetisk praksis i alle selskapets forretningsaktiviteter

I 2015 gjennomførte Statkraft en vesentlighetsanalyse for å identifisere selskapets viktigste tema knyttet til samfunnsansvar. Ett av aspektene er «Forretningsetikk og antikorrupsjon», og i det følgende presenteres ambisjonene, målene samt hovedaktivitetene og initiativene i 2016.

Mål mot 2020

Hovedaktiviteter og initiativer i 2016

Sikre at alle ansatte gjennomgår opplæring i selskapets etiske regler med fokus på antikorrupsjon

→ Obligatorisk opplæringsprogram i forretningsetikk og antikorrupsjon har blitt rullet ut for ansatte i hele konsernet, med unntak av Skagerak Energi og Fjordkraft. Opplæringen har blitt gjennomført i en rekke ulike regioner og på syv språk. Opplæringen fokuserte på lover og interne regler samt dillemmatretning i mulige risikoer innenfor den aktuelle enhetens arbeidsområde.

Fortsette å styrke selskapets kultur for rapportering av bekymringer og brudd knyttet til det etiske regelverket

→ Som en del av den obligatoriske opplæringen i forretningsetikk og antikorrupsjon, har ansatte fått opplæring i prosedyrene for å rapportere bekymringer. Det har vært en økning i bruken av de forskjellige kanalene for å rapportere bekymringer.

Fortsette å sikre tilfredsstillende håndtering av antikorrupsjon og risiko knyttet til forretningsetikk i hele konsernet, med særskilt fokus på høyrisikoprosesser

→ Risikovurderinger med fokus på etterlevelse har vært gjennomført for alle enheter med høy risikoeksponering. Resultatet fra disse vurderingene danner grunnlaget for oppdatering av styringsdokumenter, prosedyrer og kontrollsystemer for håndtering av risiko knyttet til etterlevelse. Det er innført et nytt system for integritetssjekk av forretningspartnere. Alle kontraktprosesser som blir vurdert som høyrisiko blir gjenstand for en grundig integritetsgjennomgang.

Forbedre hvordan forretningsetikk gjenspeiles i krav og kontroller for sentrale forretningsprosesser for å sikre akseptabel håndtering av risiko

→ Det er gjennomført en rekke forbedringstiltak i 2016, blant annet et prosjekt for identifisering og vurdering av risiko for bedrageri og korrupsjon i CFO-prosessene i selskapet. Et nytt system for å forebygge slike misligheter ble initiert.

Compliance-programmet

Statkrafts forpliktelse til å opprettholde høy integritet er nedfelt i selskapets Code of Conduct. Statkraft arbeider aktivt for å bygge en sterk etisk kultur og for å sikre gode internkontrollsystemer. Selskapets risikoprofil utgjør grunnlaget for etterlevelsesarbeidet, som også harmonerer med relevante lover og internasjonale standarder.

I 2016 ble det etablert en styrket Compliance-enhet i Corporate Legal and Compliance. Enheten har som mandat å håndtere relevante styringsdokumenter og krav, å gi råd og veiledning til alle forretningsområder og stabsområder i selskapet, og å vurdere implementeringen av interne krav som omhandler de sentrale temaene for etterlevelse, herunder:

- Antikorrupsjon
- Misligheter
- Hvitvasking
- Konkurranserett
- Sanksjoner
- Eksportkontroll
- Personvern

Illustrasjon av hovedprinsippene i compliance-arbeidet.

Compliance-enheten ble etablert for å være en pådriver for etterlevelse i Statkraft, for å bistå alle deler av selskapet og for å være med på å sikre en enhetlig forståelse for og tilnærming til dette arbeidet på tvers av alle forretningsområder. Arbeidet med compliance er organisert i tråd med internasjonalt anerkjente prinsipper for forebygging av bedrageri, korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet, med fokus på å sikre:

- En effektiv "tone from the top"
- Jevnlige risikovurderinger
- Adekvate prosedyrer som adresserer risiko
- Integrity due diligence i forbindelse med sentrale forretningsprosesser
- Jevnlig opplæring og kommunikasjon
- Jevnlig overvåking og vurdering av tiltak for compliance, og effektiv gjennomføring av gjeldende regler

Compliance-enheten er ledet av Corporate Compliance Officer og som er støttet av fulltidsansatte på hovedkontoret og i viktige regioner. I tillegg er det i hvert forretningsområde, stabsområde og i alle høyrisikoland utpekt en person med særlig ansvar for etterlevelse. Compliance-enheten samarbeider også tett med andre kontrollfunksjoner i CFO-området særlig hva gjelder tiltak for å forebygge bedrageri, og med HR og kommunikasjonsavdelinger om kommunikasjon og opplæring.

Internrevisjonen er ansvarlig for å motta og håndtere alle rapporter som inngis via Statkrafts uavhengige varslingskanal. Internrevisjonen er også ansvarlig for å gjennomføre interne granskninger, herunder granskning av angivelige brudd på korrupsjonsregelverket og andre compliance-relaterte temaer. Compliance-enheten bidrar i disse prosessene der det er aktuelt.

Statkraft arbeider aktivt for å bygge en sterk etisk kultur og sikre robust internkontroll. Av 46 registrerte bekymringer i 2016 var 23 relatert til forretningsetikk og antikorrupsjon. Alle bekymringene ble håndtert i henhold til Statkrats retningslinjer for håndtering av rapporterte bekymringer (se kapittel om Samfunnsansvar i Statkraft).

Compliance-enheten rapporterer jevnlig til styret, til CEO og til den øvrige konsernledelsen, og lager årlige rapporter om fremdriften av arbeidet og planer for forbedringer.

Risikovurderinger og interne veiledere

Eksempler for praktiske veiledere inkluderer en veileder for håndtering av spørsmål om bevertning, og en veileder for donasjoner til veldedighetsformål og sponsing.

Fra arrangement i Peru hvor Statkraft holdt innlegg om business integrity.

Statkraft har virksomhet i en rekke markeder. Enkelte av disse rangerer høyt på Transparency Internationals Corruption Perception Index. Statkraft har et særskilt fokus på å håndtere korrupsjonsrisiko i disse markedene. Det gjennomføres jevnlig risikovurderinger og også noe oftere i enheter med høy risiko på området. Et team sammensatt av personale med særskilt ekspertise på sentralt og lokalt nivå gjennomførte i 2016 en grundig risikokartlegging- og vurdering av alle forretningsområdene i høyrisiko-regionene. Denne kartleggingen ble gjort ved hjelp av intervjuer av lokalt ansatte og workshops, hvilket resulterte i konkrete forebyggende tiltak for hver region.

I 2016 ble det også gjennomført en separat kartlegging og vurdering av risiko i CFO-prosessene på tvers av hele selskapet. Dette arbeidet resulterte i et separat prosjekt som ble iverksatt for å styrke kontrollen i disse prosessene ytterligere.

Statkraft har etablert spesifikke interne styringsdokumenter og prosedyredokumenter for forretningsetikk og antikorrupsjon. Disse dokumentene blir jevnlig oppdatert for å adressere den til enhver tid eksisterende risikoen i de ulike delene av selskapet. Statkraft har også laget en håndbok i antikorrupsjon, Anti-corruption Handbook, i tillegg til en rekke praktiske veiledere (Quick Guides) som gir ansatte råd om håndteringen av etiske dilemmaer. Disse veilederne er et supplement til styringsdokumentene, til håndboken og det internettbaserte opplæringsprogrammet, og er tilgjengelig på alle sentrale språk som brukes i gruppen.

I 2016 har Statkraft også forbedret rutinene for såkalte integrity due diligence av tredjeparter, leverandører og forretningspartnere. Dette innebærer en harmonisert tilnærming til risikohåndtering av ulike former for eksterne leverandører, som sikrer en adekvat vurdering og håndtering av potensiell integritetsrisiko.

Samarbeid med offentlige og private aktører for å promotere forretningsetikk

Statkraft ønsker, i samarbeid med offentlige og private aktører, å bidra til en positiv forretningskultur i ulike markeder. Statkraft har blant annet samarbeidet med ulike bransjeorganisasjoner om organiseringen av seminarer vedrørende ulike temaer for etterlevelse, og for å lage felles standarder og tilnæringsmåter for håndteringen av ulike utfordringer knyttet til disse temaene.

Eksempler fra dette arbeidet i 2016 er seminaret Building Integrity and Business Ethics i Tirana, Albania og deltagelse fra Statkrafts Corporate Compliance Officer på en rekke bransjearrangementer i Peru.

Opplæringsprogrammet

Et eksempel fra klasseromsundervisning.

Statkraft har rullet ut obligatorisk opplæring i forretningsetikk og antikorrupsjon i hele konsernet, med unntak av Skagerak Energi og Fjordkraft. Opplæringsprogrammet har som formål å sikre at alle ansatte har kunnskap om relevante antikorrupsjonslover, herunder Statkrafts interne regler, samt styrke håndteringen av risiko, og promotere en etisk kultur og økt rapportering av antatte regelbrudd.

Ved utgangen av 2016 hadde samtlige ansatte i Statkraft mottatt skreddersydd opplæring. I tillegg har alle ansatte i seniorlederstilling mottatt spesialisert antikorrupsjonsopplæring over de siste to årene.

Opplæringsprogrammet består av ulike elementer hvor klasseromsundervisning og internettbasert opplæring er obligatoriske for alle. Hvilken kombinasjon av opplæringsmetode som anvendes i de ulike forretningsområde avhenger av hvor i verden de ansatte er lokalisert samt hvilke funksjoner de har.

Viktige komponenter i opplæringsprogrammet inkluderer:

- Opplæring tar utgangspunkt i relevante lover og interne regler, og det er sterkt fokus på dilemmatrening som er spesifikt tilpasset sannsynlig risiko i de ulike områdene. Det er laget konkrete case-studies, rollespill og skriftlige øvelser for ulike forretningsområder, med formål om å få til praktisk trening i forebygging og håndtering av risiko.
- Opplæring har blitt gitt på syv ulike språk med separate klasseromsundervisningsprogrammer i en rekke ulike regioner. Ved slutten av denne opplæringsrunden hadde omtrent 2/3 av alle ansatte gjennomført klasseromsundervisning, og de resterende hadde mottatt internettbasert opplæring.
- I noen deler av selskapet deltok også mellomledere i såkalte «train the trainer»-kurs før de selv gjennomførte dilemmatrening med deres respektive teams.
- I tillegg gis det jevnlig tilpasset opplæring til særskilte risikogrupper. Dette inkluderer opplæring til leverandører og agenter.

Det kommuniseres også jevnlig om viktigheten av etterlevelse både internt i Statkraft, og eksternt. Dette inkluderer blant annet taler av ledere på seniornivå og av compliance-ansatte, kommunikasjon på intranett og internett, publiseringen av artikler i det interne magasinet, samt veiledere og verktøy som publiseres internt.

Forebygging av misligheter og korrupsjon i CFO-prosessene

Årshjulet for Fraud Prevention System.

I tillegg til de allerede etablerte reglene og prosedyrene, ble det initiert et nytt prosjekt for å sikre tilstrekkelig internkontroll for å forebygge og oppdage misligheter og korrupsjon i CFO-prosessene. Etter en vidtrekkende prosess for vurdering av risiko og eventuelle avvik, ble det identifisert en rekke forbedringstiltak. Dette inkluderer forslag om etableringen av det nye Fraud Prevention System. Systemet skal ledes av den enheten som håndterer systemet for internkontrollen for finansiell rapportering (ICFR-systemet) og som støtter prosessene med finansiell rapportering.

Formålet med det nye systemet er å forebygge og oppdage misligheter i CFO-prosessene som gjelder innkjøp, regnskap, skatt og avgift.

I samsvar med ICFR-systemet skal det nye Fraud Prevention System ha en risikobasert tilnærming, og vil bli strukturert i en årlig prosess med jevnlig risikovurdering og fortløpende forbedring av kontroller.

Systemet vil bli implementert i ulike faser, hvor man i den første fasen vil ha fokus på høyrisikoområder.

VEDLEGG

- 35 Ambisjoner og mål for samfunnsansvar frem mot 2020
- 36 Regnskap for samfunnsansvar
- 44 Global Reporting Initiative (GRI) indeks
- 52 UN Global Compact indeks
- 54 Revisors uttalelse

Ambisjoner og mål for samfunnsansvar

Alle aspekter ved samfunnsansvar er viktige for Statkraft. Likevel gjennomførte Statkraft i 2015 en analyse der formålet var å identifisere de mest vesentlige temaene for selskapet innen området samfunnsansvar. Vesentlighetsanalysen ble gjennomført i henhold til rapporteringsverktøyet Global Reporting Initiative (GRI G4), som også tar hensyn til interessentenes forventninger. På bakgrunn av analysen ble det identifisert seks hovedtemaer. I rapporteringen vil disse temaene være gjenstand for en mer omfattende og detaljert gjennomgang enn de øvrige – hele rapporten om samfunnsansvar kan leses på www.statkraft.no.

Vesentlige aspekter	Ambisjon	Mål mot 2020
Sikkerhet og sikring av mennesker	Statkraft forebygger aktivt personskader gjennom en systematisk tilnærming og en verdibasert sikkerhetskultur	→ Sørge for at ledere på alle nivåer utøver sikkerhetsledelse → Styrke fokuset på høyrisikoaktiviteter og forebyggende tiltak → Benytte en balansert blanding av pro- og reaktive indikatorer for å måle og styre resultatene → Forbedre prosesser for sikringsaktiviteter → Sørge for at læring fra hendelser tas i bruk i hele konsernet
Menneskerettigheter	Statkraft handler i samsvar med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UN Guiding Principles on Business and Human Rights)	→ Følge utviklingen i nasjonale og internasjonale forventninger til menneskerettigheter (aktsomhetsvurdering med hensyn til menneskerettigheter) og forbedre vår praksis i henhold til dette, i første omgang i våre store og internasjonale prosjekter → Sørge for god gjennomføring av opplæringsprogram knyttet til menneskerettigheter → Styrke og øke kjennskapen til våre varslingsmekanismer, også på prosjektnivå → Styrke interessentdialog og kommunikasjon, også om våre viktigste påvirkninger innenfor menneskerettighetsområdet
Forvaltning av vannressurser	Statkraft er anerkjent som et selskap med en ansvarlig og bærekraftig forvaltning av vannressurser	→ Sikre proaktiv og korrekt håndtering samt systematisk oppfølging av vannstand, minstevannføring og regulering i våre konsesjoner → Utvise bærekraftig forvaltning av vannressurser gjennom økt forståelse for konsekvenser av klimaendringer (blant annet håndtering av vannknapphet og flomkontroll) i våre driftsområder
Biodiversitet	Statkraft arbeider proaktivt med biologisk mangfold og tilrettelegger for økologisk resiliens	→ Forsterke sporbarhet og kommunikasjon av resultater ved oppfølging av biologisk mangfold, for eksempel rødlistearter, viktige habitater og verneområder → Øke forståelsen av vår påvirkning på biologisk mangfold og sikre ansvarlig håndtering av biodiversitet i prosjektutvikling og under drift
Tilpasning og beredskap knyttet til klimaendringer	Statkraft bidrar til et mer miljøvennlig og bærekraftig energisystem og arbeider kontinuerlig for lave CO ₂ -utslipp fra egen virksomhet	→ Fremme forståelse for hvilken innvirkning nasjonal og internasjonal klimapolitikk har på vår virksomhet og bidra med Statkrafts perspektiver på for eksempel karbonprising til interessenter → Forbedre våre strategiske markedsanalyser slik at disse tar høyde for konsekvensene av klimaendringer → Fremme felles forståelse for hvordan klimaendringer påvirker våre anlegg og fortsatt evaluere nye forretningsmuligheter opp imot konsernets klimaforventninger → Bidra til å utvikle vitenskapelige metoder for å vurdere hvordan klimaet påvirker vår virksomhet
Forretningsetikk og antikorrupsjon	Statkraft arbeider aktivt for å forhindre korrupsjon og uetisk praksis i alle selskapets forretningsaktiviteter	→ Sikre at alle Statkraft-ansatte gjennomgår opplæring i selskapets etiske regler med fokus på antikorrupsjon → Fortsatt styrke selskapets kultur for rapportering av bekymringer og brudd på det etiske regelverket → Fortsatt sikre tilfredsstillende håndtering av antikorrupsjon og risiko knyttet til forretningsetikk i hele konsernet, med særskilt fokus på prosesser med høy risiko → Forbedre måten forretningsetikk gjenspeiles på i krav og kontroller for sentrale forretningsprosesser for å sikre god håndtering av risiko

Regnskap for samfunnsansvar

Kraft- og fjernvarmeproduksjon

Installert effekt per teknologi og geografi ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Installert effekt per teknologi, kraftproduksjon	MW	17 418	16 778	16 401
Herav vannkraft	MW	14 075	13 464	13 273
Herav småskala vannkraft ²⁾	MW	0	0	147
Herav vindkraft	MW	703	647	488
Herav gasskraft ³⁾	MW	2 600	2 600	2 600
Herav biokraft	MW	40	67	40
Installert effekt, fjernvarme	MW	820	838	760
Installert effekt per geografi, kraftproduksjon	MW	17 418	16 778	16 401
Norge	MW	12 041	11 711	11 823
Norden for øvrig	MW	1 606	1 587	1 511
Europa for øvrig	MW	2 971	2 863	2 761
Verden for øvrig	MW	800	617	305
Installert effekt per geografi, fjernvarme	MW	820	838	760
Norge	MW	657	675	596
Norden for øvrig	MW	164	164	164

Installert effekt per teknologi og geografi ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Installert effekt per teknologi, kraftproduksjon				
Vannkraft	%	80.8	80.2	80.9
Vindkraft	%	4.0	3.9	3.0
Gasskraft ³⁾	%	14.9	15.5	15.9
Biokraft	%	0.2	0.4	0.2
Installert effekt per geografi, kraftproduksjon				
Norge	%	69.1	69.8	72.1
Norden for øvrig	%	9.2	9.5	9.2
Europa for øvrig	%	17.1	17.1	16.8
Verden for øvrig	%	4.6	3.7	1.9
Installert effekt per geografi, fjernvarme				
Norge	%	80.1	80.5	78.4
Norden for øvrig	%	19.9	19.5	21.6

Kapasitet under utvikling per teknologi og geografi ^{1), 4)}	Enhet	2016	2015	2014
Kapasitet under utvikling per teknologi, kraftproduksjon	MW	729	909	1 262
Herav vannkraft	MW	207 ⁵⁾	873	1 016
Herav småskala vannkraft ²⁾	MW	0	0	13
Herav vindkraft	MW	522	36	247
Kapasitet under utvikling, fjernvarme	MW	0	21	23
Kapasitet under utvikling per geografi, kraftproduksjon	MW	729	909	1 262
Norge	MW	545	100	158
Norden for øvrig	MW	0	0	126
Europa for øvrig	MW	184 ⁵⁾	809	859
Verden for øvrig	MW	0	0	119
Kapasitet under utvikling per geografi, fjernvarme	MW	0	21	23
Norge	MW	0	21	23
Norden for øvrig	MW	0	0	0

Kapasitet under utvikling per teknologi og geografi ^{1), 4)}	Enhet	2016	2015	2014
Kapasitet under utvikling per teknologi, kraftproduksjon				
Vannkraft	%	28,4 ⁵⁾	96	80.5
Vindkraft	%	71.6	4.0	19.6
Kapasitet under utvikling per geografi, kraftproduksjon				
Norge	%	74.8	11.0	12.5
Norden for øvrig	%	0	0	10.0
Europa for øvrig	%	25,2 ⁵⁾	89.0	68.1
Verden for øvrig	%	0	0.0	9.4
Kapasitet under utvikling per geografi, fjernvarme				
Norge	%	-	100.0	100.0
Norden for øvrig	%	-	0	0

Kraftproduksjon og fjernvarme per teknologi og geografi ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Kraftproduksjon	TWh	66.0	56.3	56.0
Herav vannkraft	TWh	61.2	53.1	53.4
Herav småskala vannkraft ²⁾	TWh	0.0	0.4	0.3
Herav vindkraft	TWh	2.3	2.5	1.7
Herav gasskraft ³⁾	TWh	2.2	0.5	0.5
Herav biokraft	TWh	0.3	0.3	0.3
Fjernvarme	TWh	1.1	1.1	1.0
Fornybar kraftproduksjon ⁵⁾	%	96.7	99.1	99.1
Fornybar fjernvarme ⁶⁾	%	91.8	94.7	83.6
Kraftproduksjon per geografi	TWh	66.0	56.3	56.0
Norge	TWh	52.8	44.4	46.4
Norden for øvrig	TWh	6.1	7.2	5.6
Europa for øvrig	TWh	3.2	1.3	1.8
Verden for øvrig	TWh	3.9	3.4	2.2
Fjernvarme per geografi	TWh	1.1	1.1	1.0
Norge	TWh	0.9	0.8	0.8
Norden for øvrig	TWh	0.2	0.2	0.2

Kraftproduksjon og fjernvarme per teknologi og geografi ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Kraftproduksjon og fjernvarme per teknologi				
Vannkraft	%	92.7	94.3	95.4
Vindkraft	%	3.5	4.4	3.0
Gasskraft ³⁾	%	3.3	0.9	0.9
Biokraft	%	0.5	0.5	0.5
Kraftproduksjon per geografi				
Norge	%	80.0	78.9	82.9
Norden for øvrig	%	9.2	12.9	10.0
Europa for øvrig	%	4.8	2.3	3.2
Verden for øvrig	%	5.9	6.0	3.9
Fjernvarme per geografi				
Norge	%	81.8	80.1	79.5
Norden for øvrig	%	18.2	19.9	20.5

¹⁾ Inkluderer Statkrafts andel i datterselskaper der Statkraft har majoritet.

²⁾ Installert effekt <10 MW.

³⁾ De felleskontrollerte kraftverkene Herdecke (Tyskland) og Kårstø (Norge) er inkludert.

⁴⁾ Inkluderer prosjekter der investeringsbeslutning er tatt.

⁵⁾ Data for Cetin er ikke lenger inkludert siden dette prosjektet for tiden er stoppet.

⁶⁾ Ikke fornybar produksjon omfatter gasskraft og fjernvarme basert på fossilt brensel. Fra 2015 er avfall benyttet i forbrenningsanlegget i Trondheim definert som råstoff for oppvarming, og er derfor regnet som en fornybar ressurs.

Klima

Utslipp av klimagasser	Enhet	2016	2015	2014
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter fra konsolidert virksomhet ¹⁾	Tonn	773 400	258 600	313 300
Herav fra gasskraftverk	Tonn	722 700	188 800	197 300
Herav fra fjernvarmeverk ²⁾	Tonn	24 900	13 000	64 000
Herav fra utslipp SF ₆	Tonn	2 700	2 300	5 500
Herav fra utslipp halon	Tonn	1 000	0	0
Herav fra drivstofforbruk ³⁾	Tonn	19 100	50 900	44 500
Herav fra tjenestereiser ⁴⁾	Tonn	3 000	3 600	2 000
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter ⁵⁾ fra tilknyttede gasskraftverk	Tonn	85 600	26 000	39 600
Utslipp av SF ₆	kg	120	101	267
Utslipp av halon	kg	140	0	0

¹⁾ Statkrafts eierandel er over 50 %.

²⁾ Fossil andel av utslipp. Fra 2015 er avfall benyttet i forbrenningsanlegget i Trondheim definert som råstoff for oppvarming, og er derfor regnet som en fornybar ressurs uten utslipp av klimagasser.

³⁾ CO₂-utslipp grunnet drivstofforbruk fra maskiner og kjøretøy.

⁴⁾ Omfatter flyreiser og km-godtgjørelse for bruk av privatbil i norsk virksomhet.

⁵⁾ Statkrafts andel.

Relative utslipp av klimagasser ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter per produsert MWh, totalt	kg/MWh	12	5 ²⁾	6
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter per produsert MWh, gasskraft	kg/MWh	367	408	473
Utslipp av CO ₂ -ekvivalenter per produsert MWh, fjernvarme	kg/MWh	23	12 ²⁾	64

¹⁾ Inkluderer Statkrafts andel av produksjon og direkte fossile prosessutslipp av CO₂. Inkluderer også Statkrafts andel av produksjon og utslipp i de felleskontrollerte kraftverkene Herdecke (Tyskland) og Kårstø (Norge).

²⁾ Fra 2015 er avfall benyttet i forbrenningsanlegget i Trondheim definert som råstoff for oppvarming, og er derfor regnet som en fornybar ressurs uten utslipp av klimagasser.

Tildelte CO ₂ -kvoter	Enhet	2016	2015	2014
Tildelte CO ₂ -kvoter, konsolidert virksomhet ¹⁾	Tonn	42 400	49 800	59 700
Herav Norge	Tonn	21 300	23 600	26 200
Herav Norden for øvrig	Tonn	21 100	26 200	33 500

¹⁾ Statkrafts eierskap er over 50 %.

Naturinngrep og biologisk mangfold

Påvirkning av vassdrag ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Påvirkede elver med:				
Anadrom fisk	Antall	46	46	46
Katadrom fisk	Antall	5	5	2
Påvirkede nasjonale laksevassdrag	Antall	13	13	12
Påvirkede vernetede vassdrag	Antall	8	8	8

¹⁾ Endring av vannmengde, vannivåer eller andre levevilkår for fisk.

Fiskeforvaltning	Enhet	2016	2015	2014
Utsetting av settefisk og smolt ¹⁾	Antall	916 700	523 000	1 799 200
Herav i Norge	Antall	485 400	139 600	-
Herav i Norden for øvrig	Antall	403 300	376 400	-
Herav i Europa for øvrig	Antall	28 000	7 000	-
Herav i verden for øvrig	Antall	0	0	-
Planting av rogn ²⁾	Antall	471 800	1 080 000	936 400

¹⁾ Omfatter laks, sjøørret, ørret, harr og ål.

²⁾ Omfatter laks i Norge og ål i Sverige.

Rødlisterarter (fauna) ^{1), 2)}	Enhet	2016	2015
Rødlisterarter med habitat i områder som er påvirket av Statkrafts aktiviteter i:			
Norge	Antall	33	2 ³⁾
Norden for øvrig	Antall	6 ⁴⁾	6 ⁴⁾
Europa for øvrig	Antall	2	0
Verden for øvrig	Antall	23 ⁵⁾	61

¹⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2015.

²⁾ Arter som er definert som rødlisterarter av IUCN eller nasjonale myndigheter.

³⁾ Inkluderer rødlisterarter med habitater som er påvirket av aktivitetene til Skagerak Energi.

⁴⁾ Inkluderer rødlisterarter med habitater som er påvirket av aktivitetene til Power Generation i Sverige.

⁵⁾ Reduksjon fra 2015 skyldes hovedsakelig reviderte analyser knyttet til antall rødlisterarter påvirket av Statkrafts virksomhet.

Anlegg i, eller i tilknytning til, vernede områder ^{1), 2)}	Enhet	2016	2015
Anlegg i, eller i tilknytning til, vernede områder i:	Antall	21	19
Herav i Norge	Antall	16	14
Herav i Norden for øvrig	Antall	4	4
Herav i Europa for øvrig	Antall	1	1
Herav i verden for øvrig	Antall	0	0

¹⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2015.

²⁾ Begrenset til nasjonalparker og naturreservater.

Energi- og ressursbruk

Forbruk	Enhet	2016	2015	2014
Elektrisitet	GWh	918	1 031	899
Herav pumpekraft	GWh	566	858	668
Herav elektrokjeler til fjernvarmeverk	GWh	63	35	76
Herav øvrig drift	GWh	289	138	155
Fossile brensler				
Naturgass, gasskraftverk	Mill. Nm ³	349	91	95
Fyrgass, fjernvarmeverk	Tonn	6 722	3 506	3 712
Fyringsolje, fjernvarmeverk	Tonn	1 556	3 438	1 817
Drivstoff ¹⁾	Tonn	6 039	14 502	13 223
Annet brensel				
Avfall til fjernvarmeverk	Tonn	219 400	227 700	205 400
Avfall til biokraftverk	Tonn	279 200	110 000	0
Biobrensel	Tonn	207 700	154 200	409 700
Prosessvann ²⁾	m ³	1 466 800	349 100	350 000

¹⁾ Omfatter forbruk av drivstoff til egen maskinpark.

²⁾ Inkluderer kjølevann til gasskraftverk, biokraftverk og fjernvarmeverk.

Avfall

Avfall	Enhet	2016	2015	2014
Farlig avfall	Tonn	17 000	18 900	19 400
Herav fra avfallsforbrenning ¹⁾	Tonn	6 800	6 600	6 600
Herav fra biokraftverk	Tonn	9 400	8 300	11 200
Herav annet farlig avfall	Tonn	850	3 980	1 750
Annet avfall	Tonn	50 000	54 500	48 600
Herav kildesortert	Tonn	48 600	52 500	46 600
Herav restavfall	Tonn	1 300	2 000	2 000

¹⁾ Består av filterstøv og filterkake.

Miljø

Miljøevaluering ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Miljøevaluering, totalt	Rating	B+	B+	B
Miljøstyring	Rating	B	B	B
Produkter og tjenester	Rating	B	B	B
Økoeffektivitet	Rating	A	A	A-

¹⁾ Miljøevaluering gjennomført av ratingselskapet Oekom Research AG. Skalaen går fra E- til A+ (høyest), hvor Oekom Research vurderer B- og bedre som internasjonal god standard.

Miljøhendelser	Enhet	2016	2015	2014
Alvorlige miljøhendelser ¹⁾	Antall	0	0	0
Mindre alvorlige miljøhendelser ²⁾	Antall	233	228	159

¹⁾ En hendelse som resulterer i varig eller alvorlig miljøskade (restitusjonstid > 1 år).

²⁾ En hendelse som forårsaker en negativ miljøpåvirkning, men som ikke resulterer i varig eller alvorlig miljøskade (restitusjonstid < 1 år).

De fleste av de mindre alvorlige miljøhendelsene i 2016 var knyttet til kortvarige brudd på manøvreringsbestemmelsene for vassdrag og vannmagasiner, samt mindre oljeutslipp til jord og vann. Blant de mindre alvorlige miljøhendelsene ble det også registrert kollisjoner mellom fugl og vindturbiner som medførte at 14 havørner mistet livet.

Straffereaksjoner, miljø	Enhet	2016	2015	2014
Vesentlige juridiske sanksjoner for brudd på miljølovgivning	Antall	0	0	0
Bøter grunnet brudd på miljølovgivning	Mill. kr	0	0	0

Økonomisk samfunnsbidrag

Verdiskaping	Enhet	2016	2015	2014
Brutto driftsinntekter	Mill. kr	50 987	53 094	52 254
Forbruk av innkjøpte varer og tjenester ¹⁾	Mill. kr	34 261	37 655	29 942
Brutto verdiskaping	Mill. kr	16 727	15 439	22 312
Ordinære avskrivninger	Mill. kr	8 260	6 401	4 071
Netto verdiskaping	Mill. kr	8 467	9 038	18 241
Finansinntekter	Mill. kr	380	421	859
Resultatandel i tilknyttede selskap	Mill. kr	0	683	661
Minoritetsandeler av resultat	Mill. kr	-62	-598	684
Verdier til fordeling	Mill. kr	8 909	10 740	19 077

¹⁾ Omfatter energikjøp, overføringskostnader samt andre driftskostnader.

Fordeling av verdiskaping	Enhet	2016	2015	2014
Ansatte				
Brutto lønn og sosiale ytelser	Mill. kr	3 202	3 107	2 667
Långivere/eiere				
Finanskostnader	Mill. kr	-1 757	5 740	7 143
Utbytte ¹⁾	Mill. kr	0	1 604	5 600
Skatter og avgifter ²⁾	Mill. kr	7 581	3 665	6 059
Selskapet				
Endring egenkapital	Mill. kr	-117	-3 376	-2 392
Fordelte verdier	Mill. kr	8 909	10 740	19 077

¹⁾ Inkluderer utbytte og konsernbidrag fra Statkraft AS til Statkraft SF, samt minoriteter.

²⁾ Omfatter skattekostnad, eiendomsskatt, konsesjonsavgifter og arbeidsgiveravgift.

Skatt ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Totalt	Mill. kr	4 764	2 825	3 546
Herav Norge	Mill. kr	4 366	2 390	2 959
Herav Norden for øvrig	Mill. kr	8	100	165
Herav Europa for øvrig	Mill. kr	293	279	420
Herav verden for øvrig	Mill. kr	97	56	3

¹⁾ Betalbar skatt i balansen.

Stabil elektrisitetsforsyning

Strømbrudd	Enhet	2016	2015	2014
Strømbrudd, frekvens (SAIFI) ¹⁾ for Skagerak Nett	Indeks	1.14	1.50	1.75
Strømbrudd, gjennomsnittlig varighet (SAIDI) ²⁾ for Skagerak Nett	Indeks	102.4	92.4	115.8

¹⁾ System average interruption frequency index (beregning basert på IEEE Standard).

²⁾ System average interruption duration index (beregning basert på IEEE Standard).

Rapporterte bekymringer (varslingssaker)

Rapporterte bekymringer (varslingssaker) ¹⁾	Enhet	2016
Totalt antall rapporterte bekymringer ²⁾	Antall	46
Hvorav bekymringer relatert til forretningsetikk og anti-korrupsjon	Antall	23
Granskinger initiert av Konsernrevisjonen i rapporteringsåret	Antall	4

¹⁾ Varslingssystemet omfatter alle deler av Statkrafts leveregler for eksempel for menneskerettigheter, miljø, helse og sikkerhet, forretningsetikk og anti-korrupsjon.

²⁾ Formatet for denne indikatoren ble endret i 2016, men historiske data om rapporterte varslingssaker finnes og har vært publisert i Statkrafts årsrapporter siden 2008.

Når en bekymringsmelding blir mottatt blir risikoen vurdert for å beslutte videre håndtering av bekymringen. De fleste av de bekymringer som blir rapportert blir håndtert av hvert enkelt forretningsområde i samsvar med Statkrafts retningslinjer for håndtering av bekymringsmeldinger. Bekymringer med potensiale for store konsekvenser for konsernet blir håndtert av konsernrevisjonen. I tilfeller der det er nødvendig å gjennomføre en granskning er det lederen for konsernrevisjonen som er ansvarlig for denne. De fire granskningene som ble initiert i 2016 var relatert til forretningsetikk og antikorrupsjon.

Forretningsetikk og antikorrupsjon

Opplæring om anti-korrupsjon ¹⁾	Enhet	2016	2015
Medarbeidere som har mottatt opplæring om anti-korrupsjonsarbeid i løpet av de siste to årene	%	100	92
Ledere som har mottatt opplæring om anti-korrupsjonsarbeid i løpet av de siste to årene	%	100	90
Statkrafts styre har mottatt opplæring om anti-korrupsjon i løpet av de siste to årene ²⁾	Ja/Nei	Ja	-

¹⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2015 og inkluderer Statkraft konsern, unntatt Skagerak Energi og Fjordkraft.

²⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2016.

Straffereaksjoner, forretningsetikk og anti-korrupsjon ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Straffereaksjoner	Antall	0	0	0
Bøter	Mill. kr	0	0	0

¹⁾ Vesentlige juridiske sanksjoner for regnskaps-svindel, pris-samarbeid eller korrupsjon.

Menneskerettigheter

Konsultasjoner med urbefolkning ¹⁾	Enhet	2016	2015
Antall prosjekter hvor konsultasjoner med urbefolkning pågår	Antall	10 ²⁾	9 ²⁾

¹⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2015.

²⁾ Gjelder pågående konsultasjoner i Norge, Sverige og Chile.

Straffereaksjoner, menneskerettigheter ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Straffereaksjoner	Antall	0	0	0
Bøter	Mill. kr	0	0	0

¹⁾ Vesentlige juridiske sanksjoner for diskriminering, tvangsarbeid, barnarbeid eller brudd på organisasjonsfriheten, urfolks rettigheter eller arbeidstakerrettigheter.

Medarbeiderforhold

Medarbeidere	Enhet	2016	2015	2014
Medarbeidere per 31.12.	Antall	3 804	4 119	3 731
Herav i Norge	Antall	2 297	2 327	2 470
Herav i Norden for øvrig	Antall	224	222	216
Herav i Europa for øvrig	Antall	732	725	663
Herav i verden for øvrig	Antall	551	845	382
Medarbeidere i 100 % stilling per 31.12.	%	96	97	97
Turnover ¹⁾	%	6.6	4.6	4.0
Ansiennitet				
Totalt	År	11.6	10.8	11.8
Blant medarbeidere med avsluttet ansettelsesforhold ¹⁾	År	9.7	7	11.4
Lærlinger per 31.12.	Antall	59	61	75
Traineer per 31.12.	Antall	15	15	14
Nasjonaliteter representert blant Statkrafts medarbeidere	Antall	43	44	45

¹⁾ Ikke inkludert pensjonering og ENEX i Brasil (2016).

Likestilling	Enhet	2016	2015	2014
Kvinneandel				
Totalt	%	25	23	24
I Norge	%	27	26	25
I Norden for øvrig	%	20	20	20
I Europa for øvrig	%	24	25	24
I verden for øvrig	%	19	14	16
Blant lederstillinger	%	22	23	22
I Norge	%	25	26	24
I Norden for øvrig	%	12	15	12
I Europa for øvrig	%	19	20	21
I verden for øvrig	%	18	17	16
I konsernledelsen	%	29	29	14
I Statkrafts styre	%	44	50	44
Blant nyansatte	%	24	26	25
Blant nye ledere	%	19	16	14
Blant heltidsansatte	%	23	22	23
Blant deltidsansatte	%	70	55	57

Lønn for kvinner og menn	Enhet	2016	2015	2014
Lønnsratio blant alle medarbeidere ¹⁾	Forhold	0.90	0.97	0.90
I Norge	Forhold	0.93	0.96	0.93
I Norden for øvrig	Forhold	0.96	1.05	0.98
I Europa for øvrig	Forhold	0.76	0.85	0.70
I verden for øvrig	Forhold	0.94	1.07	1.02
Lønnsratio blant ledere ¹⁾	Forhold	0.90	0.91	0.90
I Norge	Forhold	0.97	0.96	0.94
I Norden for øvrig	Forhold	0.84	0.91	0.70
I Europa for øvrig	Forhold	0.73	0.77	0.74
I verden for øvrig	Forhold	0.93	0.89	1.15

¹⁾ Gjennomsnittlig lønn for kvinner i forhold til gjennomsnittlig lønn for menn.

Statkraft som arbeidsgiver	Enhet	2016	2015	2014
Tilfredshet og motivasjon blant medarbeidere ¹⁾				
Resultat	Skala 0-100	²⁾	73	74
Svarprosent	%	²⁾	88	87
Medarbeidere som har gjennomført årlig medarbeidersamtale	%	-	81	88
Rangering som foretrukket arbeidsgiver ³⁾ blant:				
Økonomistuderenter	Rangering	60	53	48
Teknologistuderenter	Rangering	6	7	7
Yrkesaktive økonomer	Rangering	31	37	28
Yrkesaktive teknologer	Rangering	6	8	18

¹⁾ Fra Statkrafts interne, årlige organisasjons- og lederevaluering. Statkrafts resultat kan sammenlignes med European Employee Index og European Employee Index Norge som var 70 i 2015.

²⁾ Evalueringen er utsatt til 2017.

³⁾ Rangering av Statkraft blant sisteårs-studerenter og yrkesaktive, som definert og målt i Universum Graduate Survey for Norge respektive Universum Professional Survey for Norge.

Helse og sikkerhet

Dødsulykker	Enhet	2016	2015	2014
Konsolidert virksomhet ¹⁾				
Medarbeidere	Antall	0	0	0
Kontraktører	Antall	1	0	3
Tredjepart	Antall	0	0	0
Tilknyttet virksomhet ²⁾				
Medarbeidere	Antall	0	0	0
Kontraktører	Antall	0	0	1
Tredjepart	Antall	0	0	0

¹⁾ Virksomhet der Statkraft er majoritets Eier.

²⁾ Virksomhet der Statkraft har 20-50 % eierandel.

Dødsulykken i 2016 inntraff ved kraftverket La Oroya i Peru. La Oroya er heleid av Statkraft IH Invest AS, hvor Statkraft har en eierandel på 81,9 % .

Alvorlige skader ^{1), 2)}	Enhet	2016	2015
Skader med alvorlige konsekvenser	Antall	5	6

¹⁾ Inkluderer virksomhet der Statkrafts eierandel er ≥ 20 %.

²⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2015.

Alvorlige hendelser og farlige forhold ^{1), 2)}	Enhet	2016	2015
Ulykker med, eller med potensiale for, alvorlige konsekvenser	Antall	19	12
Nestenulykker med potensiale for alvorlige konsekvenser	Antall	21	27
Farlige forhold med potensiale for alvorlige konsekvenser	Antall	27	22

¹⁾ Inkluderer virksomhet der Statkrafts eierandel er ≥ 20 %.

²⁾ Denne indikatoren ble introdusert i 2015.

Skader ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Medarbeidere				
Fraværsskader ²⁾	Antall	19	41	43
Antall skader med fravær per mill. arbeidstimer	H1	1.6	3.3	3.0
Skader ³⁾	Antall	71	70	80
Antall skader per mill. arbeidstimer	H2	5.6	5.6	5.6
Fraværsdager ⁴⁾	Antall	491	781	566
Antall fraværsdager per mill. arbeidstimer	F	40	63	39
Kontraktører				
Fraværsskader ²⁾	Antall	61	63	63
Antall skader med fravær per mill. arbeidstimer	H1	4.5	3.6	3.7
Skader ³⁾	Antall	57	106	90
Antall skader per mill. arbeidstimer	H2	4.2	6.0	5.4
Tredjepart				
Skader ⁵⁾	Antall	0	0	2
Statkraft, totalt				
Antall skader med fravær per mill. arbeidstimer	H1	3.1	3.5	3.4
Antall skader per mill. arbeidstimer	H2	4.9	5.9	5.5

¹⁾ Inkluderer virksomhet der Statkrafts eierandel er ≥ 20 %.

²⁾ Arbeidsrelaterte skader som har medført fravær utover den dagen skaden skjedde.

³⁾ Arbeidsrelaterte skader med og uten fravær. Inkluderer skader som medfører fravær, medisinsk behandling eller alternativt arbeid.

⁴⁾ Antall dager registrert fravær som skyldes arbeidsrelaterte skader.

⁵⁾ Skader som medførte legebehandling.

Sykefravær ¹⁾	Enhet	2016	2015	2014
Sykefravær, totalt	%	3.0	3.0	2.8
Herav korttidsfravær (til og med 16 dager)	%	1.5	1.4	1.3
Herav langtidsfravær (utover 16 dager)	%	1.5	1.6	1.5

¹⁾ Fravær på grunn av sykdom eller skade som prosent av normal arbeidstid.

Straffereaksjoner, helse og sikkerhet	Enhet	2016	2015	2014
Vesentlige juridiske sanksjoner for brudd på helse- og sikkerhetslovgivning	Antall	0	0	0
Bøter for brudd på helse- og sikkerhetslovgivning	Mill. kr	0	0	0

Global Reporting Initiative (GRI)

Om GRI

Global Reporting Initiative (GRI) er en uavhengig organisasjon som siden 1997 har arbeidet for en standardisering av selskapers rapportering om samfunnsansvar og bærekraftig utvikling. I 2009 utviklet GRI retningslinjer spesielt tilpasset kraftbransjen.

GRI G4 definerer ti rapporteringsprinsipper. Fire av disse tar for seg rapportens omfang og innhold, mens de resterende seks omhandler kvaliteten på den informasjonen som blir presentert. GRI G4 omfatter både generelle og bransjespesifikke indikatorer for områdene virksomhetsprofil, økonomi, miljø, arbeidsforhold, menneskerettigheter, samfunn og produktansvar. For alle vesentlige temaer skal selskaper beskrive etablerte styringsystem, iverksatte tiltak og resultater. Selskaper kan velge mellom to rapporteringsnivåer, Core eller Comprehensive.

Statkrafts GRI indeks

Statkrafts rapportering om samfunnsansvar er basert på anbefalinger presentert i GRI's bransjetillegg for kraftbransjen, G4 Sector Disclosures - Electric Utilities, og rapporteringen er på nivået Core.

Statkraft har engasjert Deloitte AS for å gjennomføre en uavhengig attestasjon av selskapets rapportering om samfunnsansvar etter GRI G4. Attestasjonen er basert på revisjonsstandard ISAE 3000, og avgis med en moderat grad av sikkerhet. Revisors konklusjon er presentert i Revisors uttalelse.

Forklaringer

Rapportert = Indikatoren er rapportert.

Delvis = Indikatoren er delvis rapportert.

EU = Indikator som er spesifikk for energibransjen.

STRATEGI OG ANALYSE		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-1	Erklæring fra selskapets øverste leder	Konsernsjefens forord Årsberetning	Rapportert
SELSKAPETS PROFIL		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-3	Navn på selskapet	Statkraft AS	Rapportert
G4-4	Viktige merkevarer, produkter og/eller tjenester	Statkraft i tall Årsberetning	Rapportert
G4-5	Selskapets hovedkontor	Oslo, Norge	Rapportert
G4-6	Land hvor selskapet opererer	Statkraft i tall	Rapportert
G4-7	Selskapsform	Statseid aksjeselskap	Rapportert
G4-8	Markeder	Statkraft i tall Årsberetning	Rapportert
G4-9	Selskapets størrelse (ansatte, operasjoner, omsetning, kapitalisering, produkter og tjenester etc)	Finansielle nøkkeltall Ikke-finansielle nøkkeltall Statkraft i tall	Rapportert
G4-10	Selskapets størrelse (ansatte per kontrakt, kjønn, geografi etc)	Regnskap samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert
G4-11	Selskapets størrelse (andel ansatte omfattet av kollektive tariffavtaler)	Årsberetning Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

G4-12	Selskapets leverandørkjede	Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-13	Vesentlige endringer i størrelse, struktur eller eierskap	Årsberetning Note 5: Virksomhets- sammenslutninger	Rapportert
G4-14	Bruk av føre-var-prinsippet	Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-15	Eksterne prinsipper og initiativ som støttes	Redegjørelse for foretaksstyring Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-16	Medlemskap i organisasjoner	Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-EU1	Installert effekt	Regnskap samfunnsansvar: Kraftproduksjon og fjernvarme	Rapportert
G4-EU2	Kraftproduksjon	Regnskap samfunnsansvar: Kraftproduksjon og fjernvarme	Rapportert
G4-EU3	Antall kunder	Se kunderelatert informasjon under: www.statkraft.no www.skagerakerenergi.no www.fjordkraft.no www.statkraftvarme.no	Delvis
G4-EU4	Lengde på linjenett og kabler	Vurdert som ikke vesentlig på konsernnivå.	
G4-EU5	Tildelte CO ₂ -kvoter	Regnskap samfunnsansvar: Klima	Rapportert

IDENTIFISERTE VESENTLIGE ASPEKTER		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-17	Selskapets driftsstruktur	Virksomheten: Organisasjon	Rapportert
G4-18	Prosess for å definere rapportens innhold	Statkrafts rapport om samfunnsansvar Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-19	Prosess for å definere rapportens innhold – vesentlige aspekter	Statkrafts rapport om samfunnsansvar Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-20	Avgrensning av rapporten – egen organisasjon	Statkrafts rapport om samfunnsansvar Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-21	Avgrensning av rapporten – utenfor egen organisasjon	Statkrafts rapport om samfunnsansvar Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-22	Effekten av endringer i forhold til tidligere rapportert informasjon	Regnskap for samfunnsansvar	Rapportert
G4-23	Vesentlige endringer i avgrensninger og vesentlige aspekter i forhold til tidligere rapporter	Regnskap for samfunnsansvar	Rapportert

INTERESSENTIALOG		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-24	Oversikt over interessegrupper		
G4-25	Utvelgelse av interessegrupper	Årsberetning Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert
G4-26	Interaksjon med interessegrupper		
G4-27	Temaer fremmet av interessegrupper		

RAPPORTENS PROFIL		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-28	Rapporteringsperiode	2016	Rapportert
G4-29	Forrige rapport	Årsrapport 2015	Rapportert
G4-30	Rapporteringscyklus	Årlig	Rapportert
G4-31	Kontakt for spørsmål om rapporten	info@statkraft.no	Rapportert
G4-32	"In accordance" nivå, GRI tabell og referanse til uttalelse fra ekstern attestasjon av rapporten	Revisors uttalelse Statkrafts GRI indeks	Rapportert
G4-33	Praksis for ekstern verifisering		

STYRING		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-34	Foretaksstyring – struktur og sammensetning	Redegjørelse for foretaksstyring	Rapportert

ETIKK OG INTEGRITET		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-56	Verdier, prinsipper og standarder – for eksempel etiske retningslinjer	Årsberetning Redegjørelse for foretaksstyring Samfunnsansvar i Statkraft	Rapportert

SPESIFIKK INFORMASJON

KATEGORI: ØKONOMI

ASPEKT: ØKONOMISKE RESULTATER		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Årsberetning Redegjørelse for foretaksstyring Virksomheten: Risikostyring	-
G4-EC1	Økonomisk verdiskaping og -fordeling	Regnskap for samfunnsansvar: Økonomisk samfunnsbidrag	Rapportert
G4-EC2	Økonomiske virkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med klimaendringer	Årsberetning Virksomheten: Risikostyring Miljø og klima	Rapportert
G4-EC3	Pensjons- og forsikringsordninger	Note 16: Pensjoner	Rapportert

ASPEKT: INDIREKTE ØKONOMISK PÅVIRKNING		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft	-
G4-EC7	Investeringer i infrastruktur og effekter av disse	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis
G4-EC8	Vesentlig indirekte økonomisk påvirkning	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

BRANSJESPEKIFIKT ASPEKT: FORSKNING OG UTVIKLING		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Årsberetning Miljø og klima	-

KATEGORI: MILJØ

ASPEKT: ENERGI		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima	-

G4-EN3	Direkte energibruk	Miljø og klima Regnskap for samfunnsansvar: Energi- og ressursbruk	Rapportert
ASPEKT: VANN		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima	-
G4-EN8	Vannforbruk per type vannkilde	Regnskap for samfunnsansvar: Energi- og ressursbruk	Delvis
G4-EN9	Vannkilder vesentlig påvirket av vannuttak	Miljø og klima Regnskap for samfunnsansvar: Naturinngrep og biologisk mangfold	Rapportert
ASPEKT: BIODIVERSITET		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima	-
G4-EN11	Anlegg beliggende i, eller i tilknytning til, naturvernområder og områder med høyt biomangfold	Regnskap for samfunnsansvar: Naturinngrep og biologisk mangfold	Rapportert
G4-EN12	Påvirkning av naturvernområder og områder med høyt biomangfold	Regnskap for samfunnsansvar: Naturinngrep og biologisk mangfold	Rapportert
G4-EN14	Antall rødlistearter eller nasjonalt vernede arter i påvirkede områder	Regnskap for samfunnsansvar: Naturinngrep og biologisk mangfold	Rapportert
ASPEKT: UTSLIPP TIL LUFT		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima	-
G4-EN15	Direkte utslipp av klimagasser (Scope 1)	Miljø og klima Regnskap for samfunnsansvar: Klima	Rapportert
G4-EN17	Andre indirekte utslipp av klimagasser (Scope 3)	Miljø og klima Regnskap for samfunnsansvar: Klima	Rapportert
G4-EN18	Relativt utslipp av klimagasser	Miljø og klima Regnskap for samfunnsansvar: Klima	Rapportert
ASPEKT: UTSLIPP TIL VSNN OG AVFALL		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima	-
G4-EN23	Avfallsmengder og disponering av avfall	Regnskap for samfunnsansvar: Avfall	Rapportert
G4-EN24	Uhellsutslipp	Regnskap for samfunnsansvar: Miljø	Rapportert
ASPEKT: ETTERLEVELSE		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima	-
G4-EN29	Miljøbøter og -sanksjoner	Regnskap for samfunnsansvar: Miljø	Rapportert

ASPEKT: MILJØEVALUERING AV LEVERANDØRER		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft	-
G4-EN32	Andel av nye leverandører vurdert i forhold til miljøkriterier	Samfunnsansvar i Statkraft	Delvis

ASPEKT: KLAGER PÅ MILJØ		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter Miljø og klima	-
G4-EN34	Antall klager knyttet til miljøpåvirkninger	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

KATEGORI: SOSIALE FORHOLD
UNDERKATEGORI: ARBEIDSTAKERFORHOLD

ASPEKT: SYSSELSETTING		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Helse, sikkerhet og sikring Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-LA1	Nyansettelser og turnover	Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert
G4-EU17	Andel kontraktøransatte med opplæring i helse og sikkerhet	Helse, sikkerhet og sikring	Delvis

ASPEKT: HELSE OG SIKKERHET		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Helse, sikkerhet og sikring	-
G4-LA5	Andel ansatte representert i formelle samarbeidsfora for helse og sikkerhet	Helse, sikkerhet og sikring Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis
G4-LA6	Dødsulykker, skader og arbeidsrelatert sykdom	Helse, sikkerhet og sikring Regnskap for samfunnsansvar: Helse og sikkerhet	Rapportert

ASPEKT: OPPLÆRING OG TRENING		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Helse, sikkerhet og sikring Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-LA10	Kompetanseutvikling og livslang læring	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis
G4-LA11	Andel ansatte som har gjennomført medarbeider- og utviklingssamtaler	Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert

ASPEKT: MANGFOLD OG LIKESTILLING		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Årsberetning Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-LA12	Mangfold i styrende organer og ansatte-kategorier	Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert

ASPEKT: LIKELØNN		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Årsberetning Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-LA13	Forhold mellom grunnlønn for menn og kvinner	Regnskap for samfunnsansvar: Medarbeiderforhold	Rapportert

ASPEKT: ARBEIDSTAKERFORHOLD HOS LEVERANDØRER		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft	-
G4-LA14	Andel av nye leverandører vurdert i forhold til arbeidstakerforhold	Samfunnsansvar i Statkraft	Delvis

UNDERKATEGORI: MENNESKERETTIGHETER

ASPEKT: INVESTERINGER		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-HR1	Andel og antall større oppkjøp og samarbeidsavtaler hvor menneskerettigheter er vurdert	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

ASPEKT: ORGANISASJONSFRIHET OG KOLLEKTIVE LØNNSFORHANDLINGER		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-HR4	Risikovurdering i egen virksomhet og i leverandørkjeden knyttet til organisasjonsfrihet og kollektive lønnsforhandlinger	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

ASPEKT: BARNEARBEID		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-HR5	Risikovurdering i egen virksomhet og i leverandørkjeden knyttet til barnearbeid	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

ASPEKT: TVANGSARBEID		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-HR6	Risikovurdering i egen virksomhet og i leverandørkjeden knyttet til tvangsarbeid	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

ASPEKT: URFOLKS RETTIGHETER		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-HR8	Antall saker og tiltak knyttet til brudd på urfolks rettigheter	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter Regnskap for samfunnsansvar: Menneskerettigheter	Rapportert

ASPEKT: VURDERING AV MENNESKERETTIGHETER		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-HR9	Andel og antall enheter i organisasjonen som er vurdert i forhold til menneskerettigheter	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

ASPEKT: MENNESKERETTIGHETER I LEVERANDØRKJEDEN		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-HR10	Andel av nye leverandører vurdert i forhold til menneskerettigheter	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

ASPEKT: KLAGER PÅ MENNESKERETTIGHETSFORHOLD		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-HR12	Antall klager knyttet til menneskerettighetsforhold	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter Regnskap for samfunnsansvar: Menneskerettigheter	Rapportert

UNDERKATEGORI: SAMFUNN

ASPEKT: LOKALSAMFUNN		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-SO1	Andel av virksomheten som har etablerte programmer for å håndtere påvirkning på lokalsamfunn	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis
G4-SO2	Enheter med vesentlig negativ eller potensielt negativ påvirkning på lokalsamfunn	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis
G4-EU22	Antall relokaliserte mennesker	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

ASPEKT: ANTIKORRUPSJON		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Forretningsetikk og antikorrupsjon	-
G4-SO3	Andel og antall forretningsenheter som er risikovurdert i forhold til korrupsjon	Forretningsetikk og antikorrupsjon	Rapportert
G4-SO4	Opplæring og kommunikasjon om policy og prosesser knyttet til antikorrupsjon	Forretningsetikk og antikorrupsjon Regnskap for samfunnsansvar: Forretningsetikk og antikorrupsjon	Rapportert
G4-SO5	Bekreftede antikorrupsjons-saker og iverksatte tiltak	Forretningsetikk og antikorrupsjon Regnskap for samfunnsansvar: Forretningsetikk og antikorrupsjon	Rapportert

ASPEKT: ETTERLEVELSE		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter Forretningsetikk og antikorrupsjon	-
G4-SO8	Bøter og sanksjoner knyttet til brudd på lover og forskrifter	Regnskap for samfunnsansvar: Forretningsetikk og antikorrupsjon Regnskap for samfunnsansvar: Menneskerettigheter	Rapportert

ASPEKT: KLAGER KNYTTET TIL SAMFUNNSPÅVIRKNING		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	-
G4-SO11	Antall klager knyttet til samfunnsnivåpåvirkning	Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter	Delvis

BRANSJESPESIFIKT ASPEKT: NATURKATASTROFER OG BEREDSKAP		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Helse, sikkerhet og sikring	-

UNDERKATEGORI: PRODUKTANSVAR

ASPEKT: KUNDERS HELSE OG SIKKERHET		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Samfunnsansvar i Statkraft Helse, sikkerhet og sikring	-
G4-EU25	Dødsulykker og skader på tredjepart	Regnskap for samfunnsansvar: Helse og sikkerhet	Rapportert

BRANSJESPESIFIKT ASPEKT: TILGANG TIL ELEKTRISITET		REFERANSE / RESPONS	STATUS
G4-DMA	Beskrivelse av ledelsespraksis	Årsberetning Samfunnsansvar i Statkraft	-
G4-EU28	Strømbrudd, frekvens	Regnskap for samfunnsansvar: Stabil elektrisitetsforsyning	Rapportert
G4-EU29	Strømbrudd, varighet	Regnskap for samfunnsansvar: Stabil elektrisitetsforsyning	Rapportert

FNs Global Compact

Om Global Compact

Global Compact er et initiativ fra FN som oppfordrer næringslivet til å forplikte seg til bærekraftig utvikling og fremme aktiviteter og partnerskap som bidrar til å innfri FNs mål om en bærekraftig utvikling.

Global Compact omfatter ti grunnleggende prinsipper om menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, beskyttelse av miljøet og bekjempelse av korrupsjon. Bedrifter som slutter seg til Global Compact forplikter seg til å støtte og respektere prinsippene samt årlig rapportere sine resultater innen de forskjellige områdene. I 2011 innførte Global Compact en ordning der alle medlemmer blir klassifisert i tre kategorier; Learning Platform, Active Level og Advanced Level.

Statkrafts Global Compact indeks

Statkraft har vært medlem av FNs Global Compact siden 2010. Vi mener at Global Compacts prinsipper er integrert i Statkrafts strategi og daglige drift, og at konsernets rapportering om samfunnsansvar tilfredsstillende rapporteringsnivået Active Level. I tabellen under gis det referanse til de kapitler i Statkrafts rapport om samfunnsansvar som omhandler prinsippene til Global Compact.

MENNESKERETTIGHETER

PRINSIPP	BESKRIVELSE	REFERANSE
1	Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og	Årsberetning Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter
2	påse at de ikke medvirker til brudd på menneskerettighetene.	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter

STANDARDER FOR ARBEIDSLIVET

PRINSIPP	BESKRIVELSE	REFERANSE
3	Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis,	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter
4	sikre at alle former for tvangsarbeid avskaffes,	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter
5	sikre at barnarbeid reelt avskaffes, og	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter
6	sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes.	Samfunnsansvar i Statkraft Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter

MILJØ

PRINSIPP	BESKRIVELSE	REFERANSE
7	Bedrifter skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer,	Årsberetning Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima
8	ta initiativ til fremme av økt miljøansvar, og	Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima
9	oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi.	Samfunnsansvar i Statkraft Miljø og klima

BEKJEMPELSE AV KORRUPSJON

PRINSIPP	BESKRIVELSE	REFERANSE
10	Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser.	Årsberetning Samfunnsansvar i Statkraft Forretningsetikk og antikorrupsjon

Revisors uttalelse

Deloitte.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fak: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til ledelsen i Statkraft AS

REVISORS UTTAELSE TIL STATKRAFTS RAPPORT OM SAMFUNNSANSVAR FOR 2016

Vi har på oppdrag fra ledelsen i Statkraft utført kontroller knyttet til selskapets rapportering om samfunnsansvar for 2016 ("Rapporten") og de systemer og rutiner som underbygger denne. Rapporten omfatter kapitlet Samfunnsansvar i styrets årsberetning, Regnskap for samfunnsansvar 2016 og Rapport om samfunnsansvar 2016, presentert under Statkrafts årsrapport 2016 på selskapets hjemmesider (www.arsrapport2016.statkraft.no). Rapporten er avgitt av selskapets ledelse. Vår oppgave er å uttrykke våre konklusjoner basert på vårt arbeid.

Vi har basert vårt arbeid på revisjonsstandard ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board. Formål og omfang av vårt arbeid er avtalt med selskapets ledelse og omfatter de forhold som vi har konkludert på nedenfor.

Basert på vurdering av vesentlighet og risiko, har vårt arbeid omfattet analyser og stikkprøvemessig gjennomgang av underliggende dokumentasjon. Vi har gjennomført intervjuer med ansvarlige for oppfølging av forhold relatert til samfunnsansvar på konsernnivå og ved et utvalg enheter representert ved hovedkontorene til forretningsområdene International Power og Power Generation, samt hovedkontoret til datterselskapet Skagerak Energi AS.

Vi har utført det arbeid vi mener har vært nødvendig for å avgi vår uttalelse med moderat grad av sikkerhet. Ved slik kontroll oppnås lavere sikkerhet enn om vi hadde utført arbeid av samme omfang som ved en revisjon.

Konklusjon

Vi har gjennom vårt arbeid ikke fått kjennskap til forhold som gir oss grunn til ikke å anta at:

- Statkraft har etablert ledelsesprosesser og ledelsessystemer for å ivareta vesentlige forhold knyttet til samfunnsansvar, som beskrevet i Rapporten.
- Statkraft har etablert rutiner for å identifisere, samle inn, sammenstille og kvalitetskontrollere informasjon for 2016 til bruk i Rapporten, som beskrevet i Rapporten. Informasjon presentert for 2016 er i samsvar med data fremkommet som et resultat av disse rutinene og er tilfredsstillende presentert i Rapporten.
- Ledelsessystemene nevnt ovenfor er implementert og lokalt tilpasset ved de enheter som som er nevnt ovenfor. Innrapportering for 2016 fra disse enhetene er gjort i henhold til rutinene referert ovenfor og er i samsvar med underliggende dokumentasjon forelagt oss.
- Statkrafts praksis for rapportering om samfunnsansvar samsvarer i all hovedsak med Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines (versjon G4) sine rapporteringsprinsipper og rapporteringen tilfredsstillende nivå Core i henhold til GRIs retningslinjer. Statkrafts GRI-indeks presentert i Rapporten reflekterer på en tilfredsstillende måte hvor informasjon om de ulike elementer og indikatorer i GRIs retningslinjer finnes i Statkrafts årsrapport 2016 på selskapets hjemmesider.

Oslo, 15. februar 2017
Deloitte AS

Ingebret G. Hisdal
statsautorisert revisor

Frank Dahl
Deloitte Sustainability

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Registrert i Foretaksregisteret
Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

Rapport om samfunnsansvar 2016
Statkraft AS

Statkraft AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Tlf: 24 06 70 00
Faks: 24 06 70 01
Besøksadresse:
Lilleakerveien 6

Organisasjonsnummer:
Statkraft AS: 987 059 699

www.statkraft.no